

ТЕХНІЧНІ НАУКИ

НАУКОВО-ДОСЛІДЧИЙ ІНСТИТУТ ВОДЯНОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ

Київ, Львівська, 87

Засновано р. 1926. Реорганізовано з Науково-дослідчої катедри гідрології, що існувала з 1922 р. при КПН. Має 5 відділів: гідрології, водяних шляхів, гідроенергії, гідробіології та меліорації. Директор—проф. Е. В. Опшонов (гідрологія, гідротехніка, меліорація, торф). Дійсні члени: завідувач відділу водяних шляхів—(вакансія), завідувач відділу водяної енергії—проф. С. П. Шенберг (гідравлічні, гідростатичні спорудження); завідувач відділу гідробіології—проф. Д. Є. Белінг (гідрогіологія); проф. М. І. Криштафович—(гідрогіологія); проф. П. А. Двойченко—(Симферопіль—гідрогіологія); проф. О. В. Красовський—(Кам'янець-Подільськ—гідрогіологія); інженер С. А. Пісарев—(гідросилові спорудження); проф. М. Г. Холодний—(Київ, гідробіологія); проф. Д. О. Свіренко—(Дніпропетровське, гідробіологія); проф. П. М. Чирвінський—(Новочеркаське—гідрогіологія); проф. М. Терпугов—(водяні сполучення); інж. Л. Д. Веселовський—(гідротехніка та вод шляхи—Харків); інж. В. Т. Турчінович—(водопостачання і санітарна техніка); інж. А. В. Огієвський—(гідрометрія); інж. В. Я. Червоноградський—(гідротехнічні спорудження); Г. С. Буренін—(гідрогіологія); проф. М. Г. Малишевський—(Харків—санітарна техніка та водопостачання); проф. Я. Т. Ненько—(Харків—меліорація, гідравліка); інж. Е. Ф. Тамм—(водопостачання); проф. С. С. Гембідський—(Дніпропетровське—гідрогіологія); інж. В. П. Тіхоміров—(Харків—водяне господарство); інж. В. Е. Спроге—(Москва, Дніпрельстан—гідротехніка); інж. С. К. Комарницький—(гідрометрія); інж. Г. Сухомел—(гідравліка); інж. М. М. Лоташевський—(свердління й водопостачання); В. М. Клопотов—(Болотознавець); інж. В. Назаров—(гідрологія); асистенти: інж. М. П. Чеботарьов, М. С. Полухтович, В. Герасимович, В. Г. Ткачук, А. Д. Панадіяді, Массальський, Сабанєєв. Ін-стут під орудою Укрнауки. Бюджет 38.000 на 1928-29 р

Розроблено методи довготермінових і точних короткотермінових завбачань височинь р. Дніпра й допливів. Оброблено метеороло-

ічні й гідромеричні дані для басейну Десни за 1884 — 1922 р.р. Складено нарис «Українська тектонічна мульда та Поліська девонська за сучасними відомостями», «Показчик літератури про підземні води України та суміжних районів», «Показчик літератури про підземні води взагалі». Зроблено гідрологічні дослідження по річках: Жвану, Смотричу, Тернаві, Ушиці, Мукші та Кодимі. Досліджено райони р.р. Курині, Камісусу, Лутані, Вовчий на Донбасі з метою з'ясування можливості влаштувати водозбори. Розроблено питання про засоби боротьби проти малярії. Організовано догляд за глибокими артезієвськими водами. Переведено гідрогеологічний дослід у районі ст. Переїзної. Досліджено р. Спудну. Досліджено ґрунт, води у районі Дніпропетровського. До плану входить: складання водного кадастру України, досліджування підземних вод і постачання води селам, гідрогеологічні досліджування в галузі меліоративній, устаткування гідротехнічних лабораторій, гідробіологічні досліджування питних і стечних вод, догляд за режимом судноходних річок. Друкував Інститут свої праці в журналах: «Известия Российского Гидрологического института», «Науково-технічний вісник», «Наукові записки дослідчих кафедр» (Київ), «Записки Київського сільськогосподарського Інституту», «Вісник сільськогосподарської науки», «Інформаційний бюлетень Укрмету», «Щорічник гідрометричної частини НКЗ», «Українське землевпорядження», «Вісник іригації», «Труды водостроительных съездов», «Труды 2-го геологического съезда», «Советская Энциклопедия», «Советская техническая Энциклопедия», «Бюллетень Московского О-ва Естествоиспытателей», «Annales de la société géologique de Belgique». Власне видання—«Вісті науково-дослідчого ін-ту водного господарства України», т. I, 1927. Т. 2 і 3 друкується.

ІНСТИТУТ ТЕХНІЧНОЇ МЕХАНІКИ ПРИ ВСЕУКРАЇНСЬКІЙ АКАДЕМІЇ НАУК

Київ, вул. Чудновського, 2

Існує з 1918 року. Завдання—всебічне вивчення і розроблення питань технічної механіки взагалі й зокрема питань прикладної механіки, с.-г. механіки, будівельної механіки, будівельних матеріалів і т. інш.

Директор інституту—академік К. К. Симинський. Наукові співробітники: Ф. П. Вілянін, В. М. Горбунов, В. Г. Коробцов, С. В. Серенсен, П. М. Супруненко, І. Я. Штаерман. Інститут перебуває під орудою ВУАН, фінансує його Наркомос за кошторисом академії. Інститут видає «Збірник праць інституту технічної механіки УАН», де й друкуються всі наукові роботи Інституту. Окрім того праці співробітників інституту надруковано в «Вістях К.П.Д.», «Сборник трудов Н.Т.К. НКПС», «Науково-Техн. Віс.», «Строит. Пром.».

НАУКОВО-ДОСЛІДЧИЙ ІНСТИТУТ ПРОМИСЛОВОЇ ЕНЕРГЕТИКИ

Харків, вул. К. Лібкнехта, ч. 18/20

Засновано р. 1928. Почав працювати 1-ІІ-29 р. До складу Інституту ввійшло Теплотехнічне Бюро НТУ ВРНГ. Директор С. О. Мартинов. Наукові співробітники ін-туту: Мартинов С. О., Шмугляков Л. С., проф. Бураков Г. Ф., проф. Проскура, проф. Хрущов В. І., Енглунд Е. К., Федоров Л. М., Рабинович О. М., Маслов А. Г., Бланк Ю. М., Шарапова А. В., Піоварова Г. А., Мікулінський К. Ф., Феєрштейн Д. Г., Тумський Р. О., Козирев В. Е. Інститут перебуває під орудою НТУ ВРНГ УСРР. Бюджет на 1928-29 р.—40.000 крб. Інститут має завдання вивчати методи раціоналізації виробництва енергетичного господарства промисловости. В цьому році він звернув особливу увагу на раціоналізацію теплового господарства Укрсилікаттресту, Укрхемтресту, Укртекстильтресту, Порцелянтресту. Крім того обслідує зараз деякі електростанції, вивчає способи спалювання різних покидьків палива, розроблює стандартний проєкт повітряного рухача, вивчає пневматичний транспорт та інші. Ін-тут має тісні наукові зв'язки з ХТІ, КНІ і Одеським Політехнічним Інститутом. Теплотехнічне бюро провадило такі головні науково-дослідчі роботи: 1) складання й дослідження енергетичного балансу комбінованих установлень, досліджування умов і обставин спалювання пилюватого палива на великих електроцентрах, досліджування теплового процесу парових котлів системи ПМТ з метою перевірки їхнього конструктивного виконання і низка інших дослідів. Готується до друку спеціальний збірник, в якому публікуватимуться н. д. роботи, що експериментально провадило енергетичне бюро.

УКРАЇНСЬКИЙ НАУКОВО-ДОСЛІДЧИЙ ІНСТИТУТ СИЛІКАТНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

Харків, вул. Ветеринарна, 27

Існує з 1928 р. Відділи: сировини, будівельного матеріалу, цементуючих речовин, кераміки тонкої та грубої, скла та інші. Має на меті вивчення сировини та технологічних процесів у галузі технології силікатів. Ін-тут має ряд закінчених досліджень нових способів виробки цементу, цегли. Зараз він вивчає способи виробництва кислотривалих виробів з української сировини, пористої цегли з інфузорної землі, м'якої порцеляни з каолінів України та багато інших питань. Ін-тут притягнув до своєї наукової праці чимало заводських лабораторій. Директор Ін-туту—заслужений проф. Е. І. Орлов. Наукові керівники: проф. Лисин Б. С., Вудніков П. П., Терещенко О. В., Жуківський Г. Ю., Мазауренко В. П.,

Піматько М. К., інженери: Баланін В. І. і Слонімський З. А., Біске Ф. Ю., Морачевський І. І. і інженер Перкаль. Інститут має філію у Києві.

Інститут перебуває під орудою ВРНГ УСРР. Бюджет на 1927-28 р. 87.000 крб. Фінансують також зацікавлені трести.

ДЕРЖАВНИЙ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ ЦУКРОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

Київ

Існує з 1926 р. Основне завдання інституту—науково-технічне обслуговування цукрової промисловости в питаннях техніки цукроваріння й культури сировини, а також розроблення питань економіки та статистики цукрової промисловости. Ін-т вивчає способи зберігання буряку, машинізації обробки буряку, боротьбу з різними шкідниками, способи виробництва експортного цукру, нові способи фільтрації, кристалізації цукру та багато інших питань. Директор Ін-ту—проф. Кухаренко Є. А. Найкові співробітники: Нахманович М. І., Неводовський Г. С., Трефільєв І. О., Карташов А. К., Савинов Б. Г., Красільщиков Б. Е., Бенін Г. С., Зелікман І. Ф., Каганов І. Н., Літовченко Д. Т., Ерецький Д. А., Хелемський М. З., Інститут перебуває під орудою НТУ ВРНГ УСРР. Бюджет на 1927-28 р. 417.000 крб. Наукові праці Ін-ту друкуються в «Наукових Записках Ін-ту» і в різних спеціальних журналах російських та чужоземних.

ВСЕСОЮЗНИЙ НАУКОВО-ДОСЛІДЧИЙ ІНСТИТУТ ВУГІЛЬНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

Харків, вул. К. Лібкнехта, 18/20

Засновано р. 1928. Під орудою НТУ ВРНГ. Має три відділи: гірничо-технічний, хемії та технології вугілля і економіки вугільної промисловости. Ін-т перебуває в стадії організації. Директор ін-ту Адриянов. Вугільний Ін-т вивчає методи видобутку і збагачення вугілля, використання його для хемічної сировини, розробляє різні питання економіки вугільної промисловости. В цьому році він звернув особливу увагу на концентрацію робіт на шахтах, на вивчення роботи різних гірничих інструментів, механізацію видобутку в різних шарах, зокрема на пристосування на Донбасі механічних молотків, свердлових машин і врубових машин легкого типу. Поруч цього он-тут взявся за вивчення фізико-хемічних власивостей вугілля Донбасу та бурого вугілля. Спеціально вивчається коксування, брикетування вугілля.

НАУКОВО-ДОСЛІДЧИЙ ІНСТИТУТ СІЛЬСЬКО-ГОСПОДАРСЬКОГО МАШИНОЗНАВСТВА ТА МАШИНОБУДІВНИЦТВА

Харків, Кашлунівська, ч. 16 ХТІ

Засновано р. 1928. Ін-тут перебуває в стадії організації. Директор ін-ту проф. Алов О. О.

НАУКОВО-ДОСЛІДЧИЙ ІНСТИТУТ МЕТАЛІВ

Харків, вул. К. Лібкнехта 18/20

Засновано р. 1928. Під орудою НТУ ВРНГ УСРР і у зв'язку щодо науки з Ленінградським Ін-тутом Металів. Має 10 відділів: чавуну і сталі, теплоенергії, металургічних (гемарських) процесів, методології аналізу металів, фізичних та механічних властивостей металів і металостопів, оброблення металів через перетоплювання, холодного оброблювання металів, струментового діла і економічного відділу. Директор ін-ту—проф. Мухачев. Наукові співробітники: Лебе Н. Ф., Диманштейн Я. В., Тиховський В., Резніків М. І., Длутач Л. С., Гофман В. І., Науман В. Г., Можаров В. А. і Вратський проф.

МАКІЇВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ НАУКОВО-ДОСЛІДЧИЙ ІНСТИТУТ БЕЗПЕЧНОСТІ ГІРНИЦЬКИХ РОБІТ І ГІРНИЧО-РЯТУНКОВОГО ДІЛА

Донбас, Макіївка

Року 1927 ін-тут виник із колишньої Макіївської центр. гірничо-рятункової станції та складається з станцій та лабораторій: 1) станція досліджування кам'яно-вугляного пилу та газу, 2) вибухових речовин, 3) сейсмічна, 4) магнетна, 5) мікрофотографічна лабораторія, 6) технічних досліджувань, 7) аналітична, 8) психофізична, 9) рятункового діла, 10) станція котільно-спробна та 11) метеорологічна. Тимчасовий завідувач станції—інженер-гірник С. Л. Ієйге. Наукові співробітники: інж. гірник Долгов Б. І. і Биков Л. М., гідро-технік Строгальщikov А. О., механік Цветков В. О., сейсмолог Гавленський О. В., метеоролог Фесенко С. І., лікар Беркович Е. М. Роботи друкуються в «Горном журнале», в журналі «Уголь и Железо». Субсидії має за держбюджетом і за рахунком дотацій Донвугля та Югосталі на суму 317.000 крб. на рік. Інститут перебуває під орудою НКПРаці СРСР.

НАУКОВО-ДОСЛІДЧА КАТЕДРА ГІДРОМЕХАНІКИ ТА АВІАЦІЇ ПРИ ХАРКІВСЬКІМ ТЕХНОЛОГІЧНІМ ІНСТИТУТІ

Харків, ХТІ

Існує з 1922 р. Має на меті теоритичне і досвідне вивчення питань гідромеханіки, гідротехніки, авіації та авіобудівлі. Має до розпорядимости спеціальні кабінети лабораторії (гідротехнічна та

аеродинамічна). Завідувач катедри—проф. Проскура Г. Ф. Дійсні члени катедри: проф. Ксандров Д. М. і проф. Ненько Я. Т. Наукових співробітників—4: інженери—Альбов П. О., Генрос С. В., Блох В. І., Майзель В. М., аспіранти: інж. Шмутляков Л. С., Борисенко О. І., Аптекман І. Г., Суханов Д. Я. Наукові праці вміщуються в «Наукових записках Харківського технологічного інституту», у «Вестник Инженеров», у «Збірнику ТООАвіахему», в «Науково-технічному віснику» та у «Вістях науково-дослідного інституту водяного господарства України». За кошторисом Укрнауки, фінансує НКОСвіта.

НАУКОВО-ДОСЛІДЧА КАТЕДРА ГІРНИЧОГО МИСТЕЦТВА ПРИ ДНІПРОПЕТРОВСЬКОМУ ГІРНИЧОМУ ІНСТИТУТІ

Дніпропетровське

Існує з 1921 р. у складі 3-х секцій: розроблення родовищ корисних копалин, секцій збагачування корисних копалин і секції використання електрики в гірництві. Завідувач катедри—проф. Гуськов В. О., проф. Євреїнов Г. Е. Наукові співробітники: проф. Новосільцев І. С. і проф. Нікітін В. П. Аспіранти: інж. Чинкін М. М., Нечипоренко П. К., Поляков М. С., Татомір К. І., Кальницький М. С. Катедра перебуває під орудою Укрнауки НКО. Наукові праці катедри друкуються в «Известиях Днепропетр. горного института», в «Горном журнале», «Инженерный работник» і в інш. спеціальних виданнях російських та чужоземних.

НАУКОВО-ДОСЛІДЧА КАТЕДРА МЕТАЛОГРАФІЇ ТА МЕХАНІКО- ТЕРМІЧНОГО ОБРОБЛЕННЯ МЕТАЛІВ ПРИ ДНІПРОПЕТРОВ- СЬКИМ ГІРНИЧИМ ІНСТИТУТІ

Дніпропетровське

Існує з 1922 р. у складі двох секцій металографії та вальцювання і секції ливарного діла та електро-топління. Завдання катедри всебічне теоретичне й досвідне вивчення питань вальцювання, ливарного діла та електро-топління. Для науково-дослідних робіт катедра користується відповідними катедрами і кабінетами гірничого інституту. Завідувач катедри і керівник секції металографії та вальцювання — проф. Віноградов А. П., секцією ливарного діла й електро-топління керує проф. Тельний С. І. Дійсні члени катедри: проф. Євреїнов Г. Е., Нікітін і Резніков Н. І. Аспіранти: інженери: Андреев, Ширенко, Биков, Барський, Хитрик. Катедра виконала низку спеціальних досліджень, що надруковані в Збірнику катедри, спеціальних журналах російських та чужоземних (Revue de Metallurgie). Катедра перебуває під орудою Укрнауки.

НАУКОВО - ДОСЛІДЧА КАТЕДРА ІНЖЕНЕРНО - БУДІВЕЛЬНИХ НАУК ПРИ КИЇВ. ПОЛІТЕХНІЧ. ІНСТИТУТІ

Київ

Існує з 1926 р. у складі 6 секцій: мостів, інженерних споруджень, будівельної механіки, місцевого транспорту, залізничних шляхів і санітарної техніки. Завдання катедри—всебічне теоретичне й практичне вивчення питань інженерно-будівельної справи. Зокрема на найближчі часи намічено: 1) в секції мостів—теоретичне і експериментальне розроблення питання про вплив цупкості вузлів на додаткові напруження в елементах ферм, порівняння різних систем ґрат щодо додаткових напружень, про вплив тертя котків на зусилля в нижньому поясі ферм і т. інш., 2) в секції будівельної механіки—про втому лютувального заліза, про оптичне вивчення напружень і т. інш., 3) в секції залізничних шляхів—досліджування деформацій і напружень у частинах верхньої будови, досліджування роботи зварених рельсів у дорозі й т. інш., 4) в секції місцевого транспорту—досліджування оптимальних складів одягу прунтових доріг і т. інш., 5) в санітарній секції—розроблення питань очищення стечних вод на цукроварнях і постачання води селам та робітничим поселкам і 6) секції інженерн. споруджень—розроблення питань про розрахунок і конструкцію бань, рамних систем, систем із цупкими вузлами і балок Вірендалля і т. інш. Завідувач катедри—проф. Патон Є. О. Члени професори КШІН-ту: академік Сімінський К. К., Штаєрман І. Я., Рябцевич П. В., Кірієнко І. А., Нікіфоров В. М., Краснітький С. Є., Ярін В. М. Наукові співробітники інженери: Клевх Є. О., Галузінський М. М., Турчинович В. Т., Вятель К. Ю., Міссель К. В., Горбунов В. М. (секретар катедри), Дунаєв А. І., Лабзенко В. І. Аспіранти—інженери: Дубінський Г. С., Гай А. Ф., Козловський М. І., Булда С. А., Єтерев К. Є., Срібний І. Ф., Руденко О. Ю., Полуботько К. В., Альтшуллер В. М., Козійчук П. Г., Лисенко С. П., Уманський О. А., Мельник-Мельників П. Г., Русаков О. В., Клименко Д. В. Катедра працює в тісному контакті з КШІ та Науково-технічним комітетом НКШляхів (в Москві). Перебуває під орудою Укрнауки НКО, фінансується на суму 5000 крб. на 27/28 рік. Наукові праці катедри друкується в «Известиях кафедр», КШІ і в різних спеціальних журналах—радянських і чужоземних.

НАУКОВО-ДОСЛІДЧА КАТЕДРА ІНЖЕНЕРНО-БУДІВЕЛЬНИХ НАУК ПРИ ХАРКІВСЬКИМ ТЕХНОЛОГІЧНИМ ІНСТИТУТІ

Харків, Х. Т. І

Існує з 1926 р. у складі 5 секцій: — будівельних матеріалів, будівельної механіки, архітектури, санітарної техніки і дорожньо-будівельної. Завідувач катедри—проф. Носалевич А. І. Дійсні члени

професори ХТІ: Беляков Ф. О. (керує секцією дорожньо-будівельною), Ніколін Я. І. (керує секцією санітарної техніки), Перетяткович Б. Гр. (керує секцією архітектури), Столяров Я. В., (керує секцією будівельної механіки), Малішевський М. Г., Молокін О. Г. Черкес Д., Шматько М. К. (вчений секретар). Аспірантів 6. Завдання катедри—теоретичне й практичне вивчення питань інженерно-будівельної справи. За цього часу розроблюється такі теми: 1) Вплив на будівельні матеріали фізичних та хімічних агентів—змочування і замочування водою, заморожування і відморозжування, вплив високих температур, сірчаного газу, кислоти, лугової й різної концентрації, 2) вивчення штучних бітумів, 3) вивчення впливу рослинних волокничастих додатків на міцність цементових розчинів і бетонів, 4) розрахунок рямцевих конструкцій залізних і залізобетонних; 5) розроблення трафічних метод водопостачання й каналізації, 6) досліджування щодо очищення стечних вод, 7) розроблення метод раціонального використання харківського сміття й т. ін. Катедра перебуває під орудою Укрнауки НКОС'у, фінансує її НКОС на суму близько 3000 карб. на рік. Праці друкуються в «Н-т. Вісники» та інш. спец. журналах.

НАУКОВО-ДОСЛІДЧА КАТЕДРА ІНЖЕНЕРНО-БУДІВЕЛЬНИХ НАУК ПРИ ОДЕСЬКІМ ПОЛІТЕХНІЧНІМ ІНСТИТУТІ

Одеса, О. П. І

Існує з 1923 р. у складі таких секцій: будівельної механіки, водяного транспорту й санітарної техніки. Завдання катедри—всестороннє теоретичне й практичне вивчення питань інженерно-будівельної справи. Зокрема передбачається досліджування ґрунтів, подовжнього згинання при подовжнім ударі, сили натиску (удару) сулоїв (великих хвиль) на приморські (берегові) спорудження й т. інш. Завідувач катедри—проф Мінаєв П. А. Члени—професори: Ніколаї Б. Л., Зарембо-Владичанський, Бахметєв Ю., Екерле В. Ф., Іванов В. Ф., інженер Зальцбург і Санін І. Г. Катедра перебуває під орудою Укрнауки НКОС'у, який і фінансує її в розмірі 4000 карб. на рік. Наукова праця катедри друкуються в Бюлетені Одеського від. науково-технічного Управління «Наука й техніка», «Науково-технічному віснику», «Будівельна промисловість» й т. інш.

НАУКОВО-ДОСЛІДЧА КАТЕДРА ПРИКЛАДНОЇ МЕХАНІКИ ПРИ ОПІ ІМ. Г. І. ПЕТРОВСЬКОГО

Одеса, Політехнічний інститут, вул. Комсомольця ч. 18

Існує з 1923 р. Має секції: 1) прикладної механіки з підвідділами: теплотехніки, гідротехніки, технології металів і електротехніки, 2) технології зерна й борошна.

Завідувач катедри—проф. Пинегін В. Н., (гідротехніка), проф. Алімов В. І., (суднобудування), проф. Богомаз К., (борошноомеливо). Наукові співробітники: проф. Смірнов (теплотехніка), проф. Михайлов Н. І., (суднобудування), проф. Каменський С., (суднобудування), проф. Приббе А. І., (теплотехніка), Леков В., (судно-механіка). Аспіранти: Зданович В. Л., Кохановський К. В., Лозинський В. С., Мирющенко М. Тепер Д. Я., Хазен М. М., Шестопал О. С., Лапкін С. Б., Слуцький А. Я., Панченко А. В., Ланда Л. М., Нелуш, Крумін. Катедра перебуває під орудою Укрнауки. Бюджет на 1927-1928 р.—4685 карб. Співробітники катедри проводять науково-дослідні роботи в галузі суднобудування, теплотехніки, електротехніки, мелива борошна, холодильної справи, гідротехніки й технології металів. Справоздання друкувались у «Науково-технічному віснику» і в журналі Одеського відділу НТУ ВРНГ та інші.

НАУКОВО-ДОСЛІДЧА КАТЕДРА МАШИНОБУДУВАННЯ ПРИ ХТІ

Харків, Х. Т. І

Існує з 1922 р. у складі 2-х секцій: паротягобудування і сільсько-господарського машинобудування. Секція паротягобудування проводить науково-дослідчу працю в галузі питань паротягобудування й транспорту за завданнями виробничих організацій. Секція с.-г. машинобудування планує свою роботу у зв'язку з питаннями виробництва с.-г. машин і знаряддя, тракторо-будування й вживання машин у сільськ. господарстві. (Секція дослідила 11 тракторів в умовах господарчого користування ними й т. ін.). Завідувач катедри—проф. Моніч В. В. Секцією с.-г. машинобудування керує проф. Алов О. О. Дійсні члени катедри—проф. Мухачов П. М., науковий співробітник Львов О. С. і 6 аспірантів: Медведєв М. І., Василенко І. Ф., Куліков К., Потебня О. О., Шарайко П. М., Єрмак М. Я. Катедра перебуває під орудою Упрнауки Н. К. О. яка і фінансує її. Наукова праця катедри друкується в різних спеціальних технічних журналах: «Наукові записки ХТІ», «Транспорт України», «Науково-технічний вісник» та ін.

НАУКОВО-ДОСЛІДЧА КАТЕДРА МЕХАНІЧНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ МЕТАЛІВ

Харків, вул. Капдунівська ХТІ

Засновано р. 1928. Має секції: гарячого оброблення металів, ливарної справи, холодного оброблення металів. Завідувач катедри—проф. Мухачев П. М. (і секцією гарячого оброблення металів), проф. Фарафонов Є. Є. (секцією ливарною) і проф. Резніков (секцією холодного оброблення металів).

Під орудою Укрнауки. Бюджет на 1928 р.—3600 карб.

Катедра намітила низку досвідних робіт в галузі термічної обробки металів, температури гартування, відпуску на другоразову твердість холодної обробки металів, ливарної справи, вивчення питання про здобуття високоякісного чавуну та встановлення залежності між різними властивостями чавуну. Вироблення стандартних метод досліджування формувальних матеріалів і т. інш.

НАУКОВО-ДОСЛІДЧА КАТЕДРА МЕТАЛЮРГІЇ ПРИ ДНІПРОПЕТРОВСЬКІМ ГІРНИЧИМ ІНСТИТУТІ

Дніпропетровське

Існує з 1922 р. в складі 2-х секцій: секції металургії—чавуну й огнепальних матеріалів—і секції металургії сталі. Завдання катедри—всестороннє вивчення питань коксування і металургії чавуну й сталі взагалі й зокрема щодо вживання їх до Донецького вугілля і Криворізьких залізних руд. Катедра користується металургічною лабораторією гірничого інституту і має до своєї розпорядимості досвідну коксову станцію при тій же інституті. Завідує катедрою і секцією металургії чавуну огнепальних матеріалів проф. Рубін П. Г., секцією металургії сталі—проф. Фортунатов Л. М. Дійсний член катедри проф. Бродський О. І., науковий співробітник—доцент Габінський Я. О.; аспіранти інженери: Похвіснев А. М., Коюда К. К., Нємцев А. В., Тайц Н. Ю., Гіршман Л. М., Рамм А. Н.

Окрім зазначених осіб при катедрі працюють інженери: Хитрик С. І., Халабузар Г. С. і хеміки: Трахтенберг Ф. І. і Похвіснева С.

За час існування катедри виконувалися наукові роботи з різних галузей коксування і металургії, у тім числі розроблено питання про коксування при зниженій температурі, вивчено коксове виробництво з вловлюванням побічних продуктів на Донбасі; досліджування питання про можливу економію палива в металургії, про вживання пилуватого палива в металургії й т. інш. Наукові праці надруковано у «Вістях Дніпропетровського гірничого інституту», у «Гірничому журналі», у «Вестнике металлопромышленности», в збірнику «Паливо», в «Revue de Metallurgie» й інш. Катедра перебуває під орудою Укрнауки й фінансується за кошторисом НКОС'у. Крім того, катедра одержує деяку допомогу з боку Діпромезу та ін. зацікавлених установ.

НАУКОВО-ДОСЛІДЧА КАТЕДРА МЕХАНІКИ ПРИ ДНІПРОПЕТРОВСЬКІМ ГІРНИЧИМ ІНСТИТУТІ

Дніпропетровське

Існує з 1922 р. у складі 3-х секцій: технічної механіки, теплової механіки та будівельної механіки. Завдання—теоретичне й практичне вивчення питань, вищезазначених відділів механіки

щодо вживання їх насамперед в гірничій справі та в металургії. Завідувач кафедри проф. Грдина Я. І. Керівники секції: технічної механіки—проф. Динник О. Н., теплової механіки—проф. Маковський В. М. і будівельної механіки—проф. Заборовський С. Д. Члени кафедри: проф. Співаковський О., проф. Локшин А. С., проф. Реріх К. Е., Скуратов Г. О., Беліков М. П., Грішкова і аспіранти: Черногоубський І. П., Шнее Я. І., Беліков М. П., Вітензон І. І. Катедра перебуває під орудою Упрнауки НКОС'у і фінансується за його кошторисом. Праця кафедри друкується в «Горном журнале», в журналі «Железо и Уголь» і в інших спеціальних журналах.

НАУКОВО-ДОСЛІДЧА КАТЕДРА МЕХАНІЧНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ

Київ, Політехнічний Інститут

Засновано р. 1922. Має секції: механічної технології, сільсько-господарських продуктів, обробки металоврізанням, обробки металів тисненням і ливарної справи з термічною обробкою металів. Склад наукових робітників: проф. Гейбель К. Е., проф. Маркович Я. М., проф. Бабич Є. П., проф. Калиненко К. С., інженер Усердов Є. М., аспіранти інженери: Некритий С. С., Рудник С. С., Хайлович Я. М. Катедра перебуває під орудою Укрнауки. Катедра провадить такі науково-дослідні роботи: А) досліджування властивостей мікроструктури і метод термічної обробки різних стопів, що вживаються при машинобудуванні (зокрема—кування чавуну й дрібні стопи алюмінію; Б) досліджування метод ударних іспитів; В) досліджування в галузі ливарної справи й процесу різання металю; Г) теоретичне досліджування пневматичних молотів.

Праця кафедри друкується в таких видавництвах: «Известия К. П. И.», «Известия К. И. Н. Х.», «Вестник металлопромышленности», «Техника и производство», «Система и организация», «Хлебное и мукомольное дело», «Науково-технічний вісник» і інш.

НАУКОВО-ДОСЛІДЧА КАТЕДРА СІЛЬСЬКО-ГОСПОДАРСЬКОЇ МЕХАНІКИ ПРИ КИЇВСЬКІМ СІЛЬСЬКО-ГОСПОДАРСЬКІМ ІНСТИТУТІ

Київ, с.-г. Інститут

Існує з 1926 р., у складі 3-х секцій: машинобудування, машинодосліджування і загальних питань. Має на меті всебічне дослідження с.-г. машин і розроблення питань раціонального конструювання й вживання їх в умовах УСРР. Завідувач кафедри—проф. Вовк П. Ф. Дійсні члени кафедри: академік Симіньський К. К., проф. Крамаренко Л. П. і академік Крилов М. М., інженери: Чалий В. Х. і Василенко О. А., аспіранти: Боголюбов М. М., Заморський В. В.,

Горбик К. І., Пожитько Х. М., Горчаков М. Г., Задорожний Я. В., Серенсен С. В., Слудський Є. І., Яценко І. П., Куликовський В. П., Радзимовський Є. І. Катедра перебуває під орудою Упрнауки НКОс'у. Наукові праці катедри друкуються в журналах: «Науково-технічний вісник У. Н. Т. т-ва», «Вісник сільсько-господарської науки», «Вісник інституту технічної механіки» й інш.

НАУКОВО-ДОСЛІДЧА КАТЕДРА ТЕПЛОТЕХНІКИ ПРИ КИЇВСЬКИМ ПОЛІТЕХНІЧНИМ ІНСТИТУТІ

Київ, Політехнічний Інститут

Існує з 1926 р. Розробляє питання теорії та практики тепло-техніки. Завідувач катедри — проф. Усенко Т. Т. Дійсні члени: проф. Ладигенський І. А., проф. Жирицький Ю. С. Наукові співробітники: проф. Синеуський В. В., проф. Шелковніков Л. М., інженер Брегман Я. М., аспіранти-інженери: Барановський М. О., Бершов В. Я., Доценко Б. П., Джуваго В. П., Женахов Д. С., Захорошевич І. А., Ільїнський В. Я., Кондак М. А., Кузик М. С., Мозговий М. Л., Охотін М. М., Перепилиця Г. І., Морожецький Л. А., Сердюков П. Т., Толубінський В. І., Швець І. Т., Шолудько І. М. Кошти одержує катедра від НКОсвіти за кошторисом Управління науковими установами. Бюджет на 1928-29 р.—4.200 карб. Наукові праці друкуються в журналі катедри «Проблеми теплотехніки», «Известия теплотех. ин-та», «Тепло и Сила», «Науково-техн. Вісник» й окремими випусками. Основні роботи: 1) розрахунок регенеративного циклу; 2) питання передачі тепла промінюванням; 3) поліпшення коеф. корисного чину парових турбін; 4) розрахунок безкомпресорних двигунів Дізель; 5) нова метода розрахунку теплосилового господарства; 6) експериментальне дослідження швидкості горіння СО; 7) експериментальне вивчення теплосилового господарства промисловости цукрової, шкіряної, текстильної, харчової, порцелянової і т. інш.

НАУКОВО-ДОСЛІДЧА КАТЕДРА ТЕПЛОТЕХНІКИ

Харків, Харківський технологічний інститут, Каплунівська вул.

Засновано р. 1923. Завідувач—проф. Бураков Г. Ф.; дійсні члени: Мартинов С. О., Цветаев В. Т., науковий співробітник Беліков О. О. Аспіранти: Маєр Я. М., Шумський Є. Г., Рабинович Д. М., Дукаревич С., Ямпольський Є. О., Бродський Н. С., Радіоновський Л. П. і Чаплан К. Х. Катедра виділила секцію двигунів внутрішнього згорання (завідувач секції—Цветаев В. Т.). Розробляє питання теорії та практики теплотехніки.

НАУКОВО-ДОСЛІДЧА КАТЕДРА ТЕХНОЛОГІЇ МІНЕРАЛЬНИХ РЕЧОВИН ПРИ ХАРКІВСЬКИМ ТЕХНОЛОГІЧНИМ ІНСТИТУТІ

Харків, Х. Т. І.

Існує з 1922 р. у складі 2-х секцій: основної хемічної промисловості і технології силікатів. Має на меті всебічне вивчення питань технології мінеральних речовин. Завідувач катедри—заслужений проф. Орлов Є. І. Дійсні члені катедри професори: Будніков П. П., Терещенко О. В., Мазуренко В. П. Науковий співробітник—інженер Балаїн В. І. і аспіранти: інж. Лева Н. Ф., Бондаренко Н. Я., Уралов М., Некрич М. І., Сілов А. Н., Терещенко В., Филипончук О. О.

Кафедра перебуває під орудою Упрнауки НКОсвіти, яка й фінансує її. Праця катедри друкується в різних спеціальних виданнях—союзних і закордонних («Українські силікати» та ін).

НАУКОВО-ДОСЛІДЧА КАТЕДРА ТЕХНОЛОГІЇ ЖИВНИХ РЕЧОВИН ПРИ ХАРКІВСЬКИМ ТЕХНОЛОГІЧНИМ ІНСТИТУТІ

Харків, Х. Т. І.

Існує з 1922 р. у складі 2-х секцій: секції живних речовин і квасильних виробництв і секції цукроваріння. Завідувач катедри—проф. Красуський І. А. Дійсні члені: проф. Зуєв М. Д. і проф. Шумілов О. О. Аспіранти—інж. Орлінький І. С. і Жвирбляський Ю. М. Кафедра перебуває під орудою Управління науковими установами НКОсвіти, яка й фінансує її. Наукова праця катедри друкується в «Українському хемічному журналі» та інш. спец. радянських і закордон. журналах.

НАУКОВО-ДОСЛІДЧА КАТЕДРА ХЕМІЧНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ

Київ, Політехнічний Інститут

Засновано 1922 року. Зав. катедри проф. М. О. Тананаєв. Секції: а) мінеральних речовин—зав. проф. Чернобаєв Д. О., аспіранти—Поташенко С. В. і Троян М. М.; б) органічної технології—зав. проф. Орлов М. М., аспірант—Головченко П. С.; в) металургії—зав. проф. Васильєв В. Є., аспіранти—Пінес Н. М. і Пуліковський В. А.; г) аналітич. хемії та заводської контролі—зав. проф. Тананаєв М. А., наукові співробітники Шаловаленко О. М., Бревуль А. А., аспіранти—Тананаєв І. В., Орловський С. Т. і Панченко Г. А.; д) органічної хемії—зав. проф. Трефільєв І. А. Фінансує Упрнаука. Головні роботи катедри: вивчення капельної методи аналізу та застосування її в технічних аналізах; дослідження води та палива в зв'язку з потребами виробництва, вивчення ефекту

рівних видів палива в зв'язку з найновішими принципами термодинаміки, і вивчення будови і синтези деяких органічних сполук. Праці катедри надруковано в «Тропа на завод», «Укр. Хем. Журн.», «Ж. Р. М. О.», «Хеміко-Фарм. Вісник. Одеса», «Ж. Р. Ф. Х. О.», «Ж. Х. Пр.», «Zeitschrift für anorganische und analit. Chemie»

НАУКОВО-ДОСЛІДЧА КАТЕДРА ХЕМІЧНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ ОРГАНІЧНИХ РЕЧОВИН ПРИ Х. Т. І.

Харків, Каплунівська вул.

Організовано 1922 року. Зав. катедри—проф. М. І. Кузнецов. Наукові співробітники: Г. Гулінов, Б. Н. Тютюнников, П. Карпунин та Юхновський. Катедрою відає і фінансує Укрнаука. Роботи катедра провадить такі: 1) вивчення хемічної природи кам'яного вугілля і його раціонального використання; 2) синтез напівпродуктів фарбового виробництва і барвників; 3) вивчення нафтових кислот; 4) вивчення варених олій. На поточне п'ятиріччя накреслено такі роботи: 1) організація вугілля Донбасу (перетворення на нафту); 2) вивчення первинної смоли з тазо-генераторів; 3) сульфокислоти, нафталінового ряду, як компоненти для азофарб; 4) електролітичні методи добування напівпродуктів: бензидин і його гомологи, амідифенол, аш-кислота, тощо; 5) моно і ді-сульфокислоти антрацену, окислення їх у похідні антрахінону; 6) добування парамідодифеніламіну. Лябораторія своїми роботами тісно зв'язана з трестами: «Коксобензол», «Південсталь» і «Хемвугілля». Праці катедра друкує в різних спеціальних період. виданнях («Нефт. Хоз-во», «Журн. хемічн. пром-сти»).

НАУКОВО-ДОСЛІДЧА КАТЕДРА АНАЛІТИЧНОЇ ХЕМІЇ ТА ЗАВОДСЬКОГО КОНТРОЛЮ

Київ, Брест-Літовське шосе № 39, Київський Політехн. і-тут

Заснована 1-І-29 р. з секції аналітичної хемії н. д. катедри хемічної технології. Зав. катедри проф. М. О. Тананаєв (д-р хемії). Наукові співробітники: О. М. Шаповаленко, І. В. Тананаєв, аспіранти: Орловський С. Т., Панченко Г. А., Лазеркевич М. О. Катедра у віданні Укрнауки, бюджет на 28-29 р.—15.670 крб.

До плану роботи катедри включені такі питання: встановлення щільного зв'язку з виробництвом—для ознайомлення з постановкою хеміко-аналітичного контролю; уточнення та спрощення методів аналізу, що її переводять заводські лябораторії; переведення періодичних курсів для заводських робітників з метою підвищення їх кваліфікації та ознайомлення з новітніми методами роботи. Наукові праці робітників катедри надруковані в «ЖРХО», «УХЖ», «Zeit. für anal. Chemie», «Труды V Менделеевского съезда» та інш.

КАТЕДРА ТЕХНОЛОГІЇ ОРГАНІЧНИХ РЕЧОВИН ПРИ КИЇВСЬКІМ ПОЛІТЕХНІЧНІМ ІНСТИТУТІ

Київ

Існує з 1920 р. у складі 2-х секцій: фарб та текстильної і органічних речовин. Окрім учбових цілей провадить наукові дослідження в галузі фарбувальних і волокнуватих речовин. Завідує лабораторією—проф. Орлов М. М. В лабораторії працюють проф. Садовський Ф. Ф., проф. Нерехтський В. Д., інж. Головченко П. С., Осмульський В. Ф. і Котов М. П. Фінансує лабораторію НКОсвіта. Праця лабораторії друкується у «Вістях КП інституту» і в журналах—«Шерстяное дело», «Бумажная промышленность», «Известия текстильной промышленности и торговли», «Вестник кожсиндиката».

НАУКОВО-ДОСЛІДЧА КАТЕДРА ЕЛЕКТРОТЕХНІКИ ПРИ КИЇВСЬКІМ ПОЛІТЕХНІЧНІМ ІНСТИТУТІ

Київ, Пол. Техн. Ін-т

Існує з 1922 р. у складі 3-х секцій—передання енергії, сильних напружень і радіотехніки; в стадії організації—секція електричних станцій.

Керівник катедри—проф. Котельніков О. К., співробітники: академік Крилов М. Д., проф. Кордиш Л. Й., проф. Кравчук Х. Ф., проф. Епштейн Г. Л., проф. Доманський Б. І., проф. Окулов П. В., інж. Ільченко В. І., Катедра перебуває під орудою Упрнауки Н.К.О.

Розробляє методи розрахунку лінії передавання електричної енергії, досліджування ізоляторів, вживання електроенергії в сільському господарстві. Передбачаються роботи біля катодних ламп і коротких хвиль.

Наукові праці катедри друкуються в «Известиях Киевского политехнического института», в журналі «Телеграф и телефон без проводов», «Revue general d'electricité» і «Электричество».

НАУКОВО-ДОСЛІДЧА КАТЕДРА ЕЛЕКТРОТЕХНІКИ ПРИ ХАРКІВСЬКІМ ТЕХНОЛОГІЧНІМ ІНСТИТУТІ

Харків, Каплунівська вул.

Існує з 1921 р. Має на меті теоретичне й практичне вивчення питань електротехніки і електромашинобудування. Має до розпоряджності електротехнічну лабораторію ХТІ. Персональний склад: завідувач катедри—проф. Копняев П. П., дійсні члени: проф. Потєбня О. О., проф. Хрущов В. І., проф. Перевозський М. Ф., Тейс С. О., наукові співробітники: Хінкулов О. Х., Брон О. Б., Гейлер Л. Б. і Бергер О. Я. Аспіранти: Штурман Т. І., Бернштейн Г. С., Даниленко А. І., Шматько Б. М., дописувачі: Дрожжін А. І., Алмазов-Марголіс С. І. і Крикунчик А. Б. Катедра під орудою Упрнауки НКОсвіти.

Наукові роботи друкуються в «Ізвестиях» Харківського технологічного інституту, «Науково-Техн. Віснику» і спеціальних електротехнічних журналах рос. та закордонних.

ВИЩИЙ ТЕХНІКО-БУДІВЕЛЬНИЙ КОМІТЕТ ПРИ НАРКОМАТІ ВНУТР. СПРАВ УСРР

Харків, Чернишевська, ч. 14

Існує з 1925 р. в складі 3-х відділів: техніко-економічного регулювання громадського будівництва, техніко-адміністративного регулювання громадського будівництва і техніко-дослідницьких робіт щодо раціоналізації громадського будівництва. Проводить наукову працю в галузі громадського будівництва щодо стандартизації, планування заселених місць, щодо раціоналізації та механізації будівництва і т. інш.

Перебуває під орудою Нар. Ком. Внутр. Справ. Фінанси одержує за кошторисом того ж Наркомату.

УКРАЇНСЬКЕ ГЕОДЕЗИЧНЕ УПРАВЛІННЯ ГЕОДЕЗИЧНОГО КОМІТЕТУ ВРНГ СРСР

Харків, вул. Енгельса, 19

Існує з 1924 р. у складі 3-х відділів: адміністративного, топографічного, геодезичного й картографічного. Завдання—1) виконання астрономічних робіт для наукового й технічного обґрунтування всіх топографічних, картографічних і землепорядчих робіт УСРР та Криму; 2) виконання загального топографічного здійснення та видання мап, що відповідають вимогам державного управління, промисловості й народного господарства, а також виконання й інших геодезичних робіт.

Начальник У.Г.У.—Миленський С. Штатних наукових співробітників 10, у тім числі проф. Остащенко-Кудрявцев і геодезист Максимович. Управління перебуває під орудою геодезичного комітету ВРНГ СРСР і фінансується за рахунок всесоюзного держбюджету.

Наукові праці друкуються в справозданнях і у «Ізвестиях геодезического комитета» ВРНГ СРСР та в журналі «Геодезист».

БЮРО ДОСЛІДЖЕНЬ ХАРКІВСЬКОГО ЕЛЕКТРОМЕХАНІЧНОГО ЗАВОДУ

Харків, Чугуївське шосе

Існує з 1927 р. Бюро є самостійний відділ заводу з безпосереднім підляганням технічному директору. Видатки на утримання

Бюро передбачає загальнозаводський бюджет. Бюро має відділи: 1) електротехнічний з лабораторіями: машиновою і фізикоізоляційною; 2) механічний з лабораторіями: механізмів і металографії; 3) хемічний з лабораторіями: органічної хемії і мінеральної хемії і 4) загальний. Завідувач бюро—інж. Бербер О. Наукові робітники інженери: Штурман, Брон, Селезнев і Олезаренко. Завдання—всебічне дослідження всіх машин і апаратів нової конструкції, що випускає завод, провадження спеціальних досліджень окремих машин та апаратів; обробка наслідків спеціальних досліджень і т. інш. Минулого року виконано такі роботи: дослідження топких ставок на великий ток короткого замикання, автомат з асинхронним мотором, дослідження механічних і електричних втрат у щітках; розрив вольтової дуги топкими вставками та їхня гранична міць і низка інших робіт контрольного характеру, а також технічних досліджень (дослідження нової серії асинхронних моторів і т. інш.). Роботи друкуються в журналах: «Електричество», «Известия Гэта» і «Технические новости» НТУ ВРНГ УСРР.

БЮРО ДОСЛІДЖУВАННЯ КЕРАМІЧНОЇ СИРОВИНИ ПОРЦЕЛЯНА-ФАЯНС-ШКЛО-ТРЕСТУ

Київ, вул. Воровського, ч. 22

Існує з 1925 р. Має на меті всебічне вивчення керамічної сировини Правобережжя України. Наукові співробітники: Назаревич С. І.—геолог Лисенко Ф. О.—інженер-гірник, Брусалімський Е. Я.—інж.-хемік, Гойхман Р. Б.—інж.-хемік. Бюро перебуває під орудою тресту й фінансується за кошторисом його. Наукові праці бюро друкують в журналах «Минеральное сырье», «Керамика и стекло», «Науково-технічний вісник» і в Бюлетені тресту.

ТЕПЛОВА ЧАСТИНА ВІДДІЛУ ТЯГИ П. З. З. Ш

Київ, Нестерівська, 19

Існує з 1920 р. Завдання—дослідження паросилових установлень, паротигів і палення в дорозі. Персональний склад—7 інженерів спеціалістів і 4 лінійних інструктори теплотехніки. Належить до складу відділу тяги і фінансується за кошторисом П. З. З. Ш. Справоздання передаються до НК Шляхів. Окремі наукові статті друкуються в журналі-бюлетені П. З. З. Ш., «Транспорті України» й інш.

ВІДДІЛ ДОСЛІДЖЕНЬ УПРАВЛІННЯ ВИШУКІВ НА Н. ДНІПРІ

Запоріжжя, Дніпрельстан

Засновано 1928 р. Відділ досліджень є складова частина Управління вишуків на Н. Дніпрі, що перебуває у Москві, і має такі п'від.: геодезичний, гідрометричний, геологічний та меліоративний. У віданні Головелектро ВРНГ СРСР. Бюджет Управління Вишуків на 28-29 р.—400.000 карб., крім цього на роботи на верхньому б'єфі—138.000 крб. та на гідрогеологічні дослідження в районі Дніпропетровського—120.000 крб. Наукові роботи: гідрогеологічні дослідження р. Дніпра від Верхньодніпровського до Запоріжжя та від Запоріжжя до Каховки; вивчення явищ фільтрації в районі Запор. вузла споруджень та гідрогеологічні дослідження в р. Дніпропетровського і р. Самари. Розроблено докладний п'ятирічний план досліджень на Н. Дніпрі. Надруковані власні видання: «Матеріали к проекту проф. П. Г. Александрова», 5 випусків «Бюллетеня Гос. Дніпровського Строительства» (1927 г. № 1, 1928 г. № 2—6, 1929 г. № 7—8).

ТЕПЛОТЕХНІЧНЕ БЮРО КОСТЯНТИНІВСЬКОГО МЕТАЛЮРГІЧНОГО ЗАВОДУ ІМ. ФРУНЗЕ

Костянтинівка, Артемівської округи

Існує з 1927 року й працює виключно біля досліджування й раціоналізації теплосилових установлень і теплових процесів заводу. Персональний склад: завідувач—інж.-механік Баєв М. О., інж. теплотехніки: Лимаренко А. Н., Маяківський А. Я., теплотехніки: Олійник О. І. і Голованьов Н. Т. Фінансується за кошторисом «Югосталі».

МОСТОВЕ ДОСЛІДЧЕ БЮРО НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО КОМІТЕТУ НКШЛЯХІВ

Київ, Політехнічний Інститут

Існує з 1921 р. Провадить науково-дослідчу роботу в галузі досліду мостів, зокрема—установлення спеціальних дослідів на мостах і обробку здобутого експериментального матеріалу. За час свого існування Бюро дослідило міцність понад 150 мостів на різних шляхах СРСР, і випустило низку спеціальних статей. Начальник бюро—проф. Патон Є. О. Старший інженер—Кілех Є. О., інженери: Яцина М. і Горбунов В. М. Роботу Бюро оплачує Науково-технічний комітет Н. К. Шляхів біля 12.000 карб. на рік. Наукові праці друкуються в «Трудах научно-технического Комитета НКПС».

ГЕОЛОГО-РОЗВІДКОВЕ БЮРО ПРТ'у

п. в. Вечірній Кут, Криворізької округи, Новоросійська рудня

Засновано р. 1920, як геолого-розвідковий п/відділ, а 1925 р. перейменовано на Геолого-розвідкове бюро.

Завідувач бюро—науковий робітник Геологічного Комітету СРСР—Фукс Е. К., помічник його інженер-гірник Савенко П. І. Бюро перебуває під орудою ПРТ; фінансується коштом тресту. Головні роботи Бюро: вивчення геологічної будови Криворізького району та його залізнорудних родовищ; вивчення манганових родовищ; підрахунок запасів залізної та манганової руди; складання геологічного опису Криворізького району. Співробітники Бюро беруть участь в роботах Центрального геологічного комітету. Праці друкуються у «Вестнике и Известиях геологического комитета».

ГЕОЛОГО-РОЗВІДКОВЕ БЮРО ДОНВУГЛЯ

Харків, Донвугіль

Засновано р. 1920. Склад Бюро: інж. Кузнецов І. О., Лустенко Б. А., інженер-геолог геологічного комітету Родигін М. О., інженери-гірники Гец А. М., Ласточкін В. О., Юрилін Г., Попов В. С., Кретов С. Г., Покотило Т. Д., Коротков Г. В., Шмітов В. В. Бюро—під орудою Донвугілля; утримується за його же рахунок. Бюро виконало велику кількість розвідкових робіт щодо виявлення нових дільниць для закладування нових шахт і для з'ясування й вточнення свит Донбасу.

Проводилися також розвідки на допоміжні шари для діючих шахт і гідрогеологічні досліджування копалинних районів. Проводилося збирання фауни з вапняків і покривлі шарів. Праці друкувалися в спеціальних виданнях Донвугілля «Хозяйство Украины», «Уголь и железо», «Известия геологического комитета», «Инженер работник».

До плану робіт найближчого часу—геолого-розвідкової роботи щодо виявлення нових дільниць в окремих районах Донбасу.

ДОСЛІДНА СТАНЦІЯ ВИВЧАННЯ ВИРОБНИЦТВА МЕТАЛЬНОПРОМИСЛОВОСТИ ПРИ НТУ ВРНГ

Харків, вул. К. Лібкнехта 18/20

Засновано р. 1928. Директор станції—Тіктін А. Г., замісник—Волощенко. Під орудою НТУ ВРНГ. Бюджет на 1928-29 р.—105000 карб. Мета станції—удосконалення організації виробництва

в підприємствах металопромисловости (плянунання й регулювання ходу виробництва, робота безперервним потоком, поліпшення матеріального господарства, нормування процесів праці, організація струментового господарства й т. інш. Станція випрацювала методику раціональної організації виробництва середнього підприємства металопромисловости, що працює серійним порядком. Станція досліджує раціоналізацію робіт на Харківському ліжковому заводі імені В. Я. Чубаря.

ДОСЛІДНА СТАНЦІЯ ЩОДО РАЦІОНАЛІЗАЦІЇ БУДІВЕЛЬНИХ РОБІТ ПРИ НТУ ВРНГ

Харків, вул. К. Лібкнехта 18/20

Заснована р. 1928. Директор—Хмелевський А. І., замісник—Ваценко А. С., під орудою НТУ ВРНГ. Бюджет на 28/29 р.—110.000 карб.

Завдання—вивчення питань конструкції, розрахунків, що вживається в будівництві, і вивчення системи організації будівельних робіт.

ВІДДІЛ ТЕПЛОТЕХНІКИ й РАЦІОНАЛІЗАЦІЇ ВИРОБНИЦТВА ДНІПРОПЕТРІВСЬКИХ ОБ'ЄДНАНИХ ЗАВОДІВ ЮГОСТАЛІ ІМ. Г. І. ПЕТРОВСЬКОГО І ЛЕНІНА

Дніпропетровське

Існує з 1925 р. Вивчає теплові питання заводських установлень і процесів, теплові баланси доменних і мартенівської печей, динасової печі, котлів, газогенераторів, повітрянагрівальних апаратів і т. інш. Начальник відділу—Готліб А. Д. Наукові співробітники інженери: Зельцер Л. Л., Рабинович Л. І.—(силові установлення); Рамм О. Н., Міллер А. І.—(доменне виробництво); Нетесін О. Є., Каюда К. К., Ліфшиц С. І.—(мартенівське і бесемер. виробництво); Тайц Н. Ю., Гінзбург А. С., Топерверх Н. І., Ніколаєвський Ю. І.—(нагрівні печі газогенеративне господарство); Бесклубенко Н. П., Чекмарев О. П.—(вальцювання); Богдановський—(ливарна справа); Філопончук О. О.—(газова аналіза, колориметрування). Справоздання відділу надсилаються до Управи Югосталі. Окремі наукові праці надруковано в журналах «Уголь и Железо», «Вестник Инженеров», «Вестник металлопромышленности» й інш. Фінансує відділ Югосталь за кошторисом заводів.

ДОНЕЦЬКА НАУКОВО-ДОСВІДНА ГІРНИЧО-МЕТАЛЮРГІАНА СТАНЦІЯ

Сталіне

Існує з 1926 р. Завдання—всебічне досліджування місцевих гірничих робіт і устаткування гірничих підприємств з метою ра-

ціоналізувати їх і підготувати відповідних робітників. При станції є такі відділи: досліджування, обробки матеріалів, шкільний, винаходів і адміністративний. На чолі станції проф. Герчіков С. С., Наукові співробітники—Панько К. В., Гольденберг М., проф. Меллер Е. Ф., Белов В., інж. Володарський С. П., Прокофійєв А. і Ліпкович С. М., Курбатов В. О.

Станція перебуває під орудою Науково-технічного Управління ВРНГ УСРР; фінансують станцію трести: Донвугіль, Югосталь, Хемвугіль, Укрсілікаттрест і Укрсіль. З 1929 р. станція перебуває у віданні Вугільного ін-ту. Н.Т.У.

Наукові праці друкуються в «Трудах станції» і у виданнях НТУ ВРНГ УСРР.

КИЇВСЬКА МОСТОВО-ВИПРОБУВАЛЬНА СТАНЦІЯ НКШляхів

Київ, Управління П. З. З. Шляхів

Засновано станцію 1921 р. Обслуговує вона 10 залізничних шляхів щодо дослідів мостів і експериментального вирішення питань, що виникають під час будування мостів та інших коло них робіт. За одним ходом станція провадить нагромадження та оброблення дослідного матеріалу щодо мостових робіт під навантаженням. Постійний штат станції 4 наукових співробітника—інженери: Гололов О. Д., Кільчинський О. О., Ташітов В. Н. і Кузнецов К. Г. Начальник станції—інж. Гололов О. Д. Станція перебуває під орудою Відділу шляхів південно-західних залізних шляхів; фінансує її НКШляхів. Наукові праці станції друкують в «Трудах с'їзда служби путі» і в журналі «Строительная промышленность» та в інш.

МОСТОВИЙ КАБІНЕТ КИЇВСЬКОГО ПОЛІТЕХНІЧНОГО ІНСТИТУТУ

Київ, Політехнічний інститут

Існує з 1905 р. Окрім учбових цілей, провадить всебічне вивчення питань мостобудування. За останнє 10-тиліття кабінет зібрав великий матеріал щодо відбудовання мостів і мостів складного типу. Завідує кабінетом проф. Патон Є. О. Кабінет перебуває під орудою Київ. політех. ін-ту й фінанси одержує за кошторисом його від НКОсвіти.

ЛЯБОРАТОРІЯ ДОНЕЦЬКИХ ЗАЛІЗНИЦЬ.

Харків, вул. Краноткіна 14

Існує з 1912 р. Завдання—всебічне вивчення Донецького палива різних копалень і шахт для встановлення марки вугля і використання його для різних печей і паротягів. Вивчення мікроструктури вугля. Штат лабораторії 5 наукових співробітників. Завідує лабора-

торією інж. Ніколаї Н. А. Лябораторія перебуває під орудою управи Донецьких залізниць, а існує на хазайському розрахунку—платять за виконання тієї чи іншої аналізи. Бюджет за 1927-28 р. близько 75000 карб. Справоздання надсилаються до НКШляхів.

ШЛЯХОВО-ДОСЛІДЧА СТАНЦІЯ ГОЛОВНОГО ШЛЯХОВОГО УПРАВЛІННЯ

Харків, будинок Південних залізниць

Станція існує з 1926 р. Завдання—економічне дослідження і виявлення завантажонагружености шляхів, ґрунтове дослідження шляхів, експериментальне вивчення нових способів поліпшення шляхів і т. інш.

Завідувач—інж. Волох Є.; наукових співробітників 13.

Станція перебуває під орудою Головшляхупр'у; фінансує її НКШляхів. Наукові праці свої станція друкує в журналах «Местный транспорт» ЦУМТ'у, «Транспорт України» і т. інш.

МЕТАЛЬОГРАФІЧНИЙ КАБІНЕТ СТАЛІНСЬКОГО МЕТАЛЮРГІЙНОГО ЗАВОДУ

м. Сталіне

Існує при хемічній лябораторії заводу з 1902 р. Обслуговує на-самперед завод і у процесі поточної роботи виконує і наукові досліджування в галузі метальографії і вальцювання. Завідує інженер гірняк металург Брайнін І. Є. Утримує завод своїм коштом. Наукові праці друкує в журналі «Уголь и Железо» та ін.

МОСТОВА ЛЯБОРАТОРІЯ І МОСТО-ВИПРОБУВАЛЬНА СТАНЦІЯ КИЇВСЬКОГО ПОЛІТЕХНІЧНОГО ІНСТИТУТУ

Київ, П. Т. Ін-т

Існує з 1923 р. Опріч учбових (навчальних) цілей, лябораторія і станція провадить науково-дослідчу роботу в галузі мостознання і мостобудування. Завідує лябораторією проф. Патон Є. О.; науковий співробітник інж. Кєх Є. Праці лябораторії і станції друкується в збірниках Наукож. технічного Комітету НКШляхів.

ВИСОКОВОЛЬТОВА ЛЯБОРАТОРІЯ КИЇВСЬКОГО ПОЛІТЕХНІЧНОГО ІНСТИТУТУ

Київ, П. Т. Ін-т

Існує з 1925 р. Завдання—крім цілей навчання, вивчення ізоляційних матеріалів виробництва місцевої промисловости взагалі й зокрема української порцеляни у високовольтовім виробництві (виробництво порцеляно-фаянсового тресту). Завідувач проф. Епштейн І. Л., ляборант Гінзбург. Фінансується за кошторисом К.П.І. і опріч того має допомогу від Порцеляно-фаянсового тресту.

ЛЯБОРАТОРІЯ МАШИНОБУДІВЕЛЬНОГО ЗАВОДУ «ЧЕРВОНИЙ ПРОГРЕС» У ТОКМАЦІ

Токмак, Мелітопільської окр.

Існує з 1925 р. в складі лабораторії механічної, металюграфічної та хемічної і має на меті—поточний контроль виробництва і спроби сільсько-господарчих машин, що виробляє завод. Завідує лабораторією інж. Сідоров В. О. Лабораторія перебуває під орудою заводу, а фінансує її Укрсельмаштрест за кошторисом заводу.

КИЇВСЬКА РАЙОННА ДОСВІДНА СТАНЦІЯ ПАПЕРОВОГО ВИРОБНИЦТВА

Київ, Політехнічний інститут

Існує з 1926 р. Завдання—аналізи сировини і допоміжних матеріалів, досліджування якості фабрикатів; розробка метод контролю виробництва, інструктування заводських лабораторій і науково-дослідча робота в галузі виробництва целюлози, паперового і деревомасного виробництва. Штат: завідувач—проф. Орлов М. М., проф. Перехтський В. Д., інж.-хемік Долгов К. Я. Під орудою Укрбумтресту, який і фінансує її. Наукові праці друкуються в журналі «Бумажная промышленность».

ЛЯБОРАТОРІЯ БАРАНІВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ПОРЦЕЛЯНОВОГО ЗАВОДУ

Баранівка, Житомирської округи

Існує з 1924 р. в складі 3-х відділів: хемічного, керамічного і теплотехнічного. Завдання—контроль виробництва і вивчення процесів випалювання порцеляни на вугіллі і складу мас та поливи. Завідує лабораторією інж.-керамік Кутас В. М. Фінансує її Укр. порцеляно-фаянс-скло трест, за кошторисом заводу. Наслідки дослідів друкуються у звітах тресту.

ЛИВАРСЬКА ЛЯБОРАТОРІЯ КИЇВСЬКОГО ПОЛІТЕХНІЧНОГО ІНСТИТУТУ

Київ, П. Т. Ін-т

Існує з 1911 р. Крім навчальних цілей, лабораторія провадить вивчення і розробку питань раціонального виливання й відпалювання деталей машин; зокрема розроблено здобуття високоякісного чавуну через зменшення вуглецю і перегрівання у вагранці; з'ясовано причини браку загартованих валиків і розроблено способи

зменшення цього браку й т. інш. Завідує лабораторією проф. Калиненко К. С. Лабораторія перебуває під орудою К. П. Ін-ту і фінансується за кошторисом цього ж ін-ту.

Наукові праці друкуються в журналах: «Вестник металлопромышленности», «Науково-технічний Вісник» і інш.

ЛЯБОРАТОРІЯ РІЗАННЯ МЕТАЛІВ КИЇВСЬКОГО ПОЛІТЕХНІЧНОГО ІНСТИТУТУ

Київ, Політехнічний інститут

Існує з 1927 р. Завдання—вивчення різальних струментів і металообробних верстатів з метою визначення умов якнайвигіднішого використання і утворення наукової бази, щодо питань унормування робіт у машинобудуванні.

Завідує лабораторією проф. Гейбель К. Е., наукові співробітники—інж. Рудник С. С. та інж. Хаймович Я. М. Лабораторія перебуває під орудою Інституту й фінансується за його кошторисом. Наукові праці друкуються в «Сборнике Научно-исследовательской кафедры механической технологии».

ЦЕНТРАЛЬНА ЛЯБОРАТОРІЯ ДНІПРОВСЬКОГО МЕТАЛЮРГІЧНОГО ЗАВОДУ ІМ. ДЗЕРЖИНСЬКОГО

м. Каменське, Дніпропетровської окр.

Існує з 1886 р. в складі таких відділів: хемічної лабораторії, механічної лабораторії, металографічної лабораторії, теплотехнічного відділу й відділу контрольно-бракового. Лабораторія обслуговує, насамперед, поточні потреби заводу, а щодо спеціально наукових розвідок, то лабораторія провадить їх лише у зв'язку з виробничими заводськими завданнями. Завідує лабораторією інж. Татарський О. В. Наукові співробітники (спеціалісти хеміки-металюрги, металографи і теплотехніки: Титарський О., Виставкін Б. В., Фраткін Б. Л., Елнашберг Л. Г., Кірмалов Л. О., Полетаєв Б. Л., Фішбейн Г. І. і Герциков Г. А.

«Наукові праці друкуються в журналах: «Уголь и Железо» і інш. Лабораторія перебуває під орудою заводу; фінансує її трест Югосталь за загальним кошторисом заводу.

ЕЛЕКТРОМАШИНОВА ЛЯБОРАТОРІЯ КИЇВСЬКОГО ПОЛІТЕХНІЧНОГО ІНСТИТУТУ

Київ, Політехнічний інститут

Існує з 1900 р. Завдання—опріч навчальних цілей—теоретичне й дослідне вивчення питань електротехніки. Завідує лабораторією проф. Скоморохов О. О., асистент Губенко Т. П. Кошти дає НКЮосвіти за кошторисом КІПн-ту. Наукові праці друкуються в «Известиях» Київського політехнічного інституту.

ЦЕНТРАЛЬНА ЛЯБОРАТОРІЯ ПІВДЕННО-РУДНОГО ТРЕСТУ

Вечірній Кут, Криворізької округи

Існує з 1921 р. Завдання—провадження аналіз, насамперед, руди, що здобувається тут. Завідує лабораторією інженер-гірник Мартенс Я. П. Кошти дає ПРТ. Наукових досліджень лабораторія не провадить, але могла б провадити при умові постачання їй потрібних реактивів і приладів і при умові безпосереднього підлягання їй управі ПРТ'у.

ЛЯБОРАТОРІЯ ЧАСОВО-ЯРСЬКОЇ ГРУПИ ДЕРЖАВНИХ КЕРАМІЧНИХ ЗАВОДІВ

Ст. Часів-Яр, Артем. окр.

Існує з 1925 р. в складі хеміко-мінералогічного й керамічного відділів. Провадить систематичне досліджування Часово-Ярських вогнетривалих глин з метою можливо-практичнішого використання їх. Штат наукових робітників: інж.-хемік Лозинський М. М. та інж. керамік Селенков Ф. С. Лабораторія перебуває під орудою заводу-управи. Кошти дає Укреслікаттрест за кошторисом заводу. Наукові праці лабораторії покищо не публікувалося.

ЛЯБОРАТОРІЯ ЗБАГАЧЕННЯ КАМ'ЯНОГО ВУГІЛЛЯ ДОНЕЦЬКОГО ВУГЛЯНОГО ІНСТИТУТУ

м. Сталіне

Донецького вугільного інституту, м. Сталіно

Існує з 1926 р. Завдання, крім навчання,—досліджування і вивчання кам'яного вугілля Донбасу, щодо їхнього збагачення і розробка відповідних способів збагачення.

Завідує лабораторією проф. Меллер Е. Ф. Кошти дає інститут. Наукові праці друкуються в «Трудах Донецького Угольного інститута», і в інш. спеціальних виданнях.

ЛЯБОРАТОРІЯ 1-ОЇ КИЇВСЬКОЇ БРОВАРНІ

Київ, Сталінка, Василівська 8

Існує з 1924 р. Провадить досліджування сировини й продуктів, а також процесів пивоварництва. Переведено дослідження впливу хлорової вални на збільшення енергії і загального проростання тухлого ячменю; сироби замінити солод—шином, виноградним цукром і т. інш. Завідує лабораторією вчений бровар Томеєв Ф. Ф. Кошти дає Харчотрест за кошторисом заводу. Наукові праці поки не друкувались.

ЛЯБОРАТОРІЯ БУДЯНСЬКОГО КЕРАМІЧНОГО ЗАВОДУ

Ст. Буди, Харківської округи

Засновано р. 1923. Має три відділи: керамічний, аналітичний і контрольний. Завдання—поточний контроль виробництва, розробка різних питань, що зв'язані з виробництвом (вивчання олов'яної поливи; розробка рецептів кольорових полив і т. інш.), вивчання сировини, півфабрикатів і готових виробів з метою раціоналізації виробництва. Завідує лабораторією інж.-хімік Хиж Б. Кошти дає завод.

ЛЯБОРАТОРІЯ ХЕМІЇ КИЇВСЬКОГО ПОЛІТЕХНІЧНОГО ІНСТИТУТУ

Київ, Політехнічний інститут

Існує з початку заснування інституту. Крім навчальних цілей, має завдання—вивчати пірогенетичні реакції в галузі коксування вугля, розпаду торфу й деревини, а також дослідження ароматизації нафти. Завідувач проф. Трефільєв І. О. Співробітники: проф. Яворський В. П., викладачі—Альохін О. В. і Осерко О. Ш. Кошти дає НКОсвіта за кошторисом політехнічного інституту. Наукову працю видав «Коксобензол» окремою книжкою: «Опыты тепловых подсчетов пирогенетических реакций», 1928 р.

ЛЯБОРАТОРІЯ ТЕХНОЛОГІЇ СИЛІКАТІВ І БУДІВЕЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ К.П.Т.І

Київ, Політехнічний інститут

Існує з початку заснування інституту. Крім навчання провадить досліджування сировини, півфабрикатів і готових виробів (глин, будівельних матеріалів, керамічних виробів і т. інш.), а також—процесів обробки їх. Завідувач—проф. Лисін Б. С. Співробітники: Марачевський І. М., Галобутська Є. і Бабко А. К. Кошти дає НКОсвіта за кошторисом К.П.Т. Інституту. Наукові праці друкується у виданнях К.П.Т. Ін-ту, в журналах: «Вестник К.О.С. инженеров», «Науково-технічний вісник», «Керамика и стекло» і т. інш.

ТЕХНІЧНА ЛАБОРАТОРІЯ КИЇВСЬКОГО ІНСТИТУТУ НАРОДНОЇ ОСВІТИ

Київ, ул. Короленка, 1

Існує з дня заснування Київського університету. Вивчає й розробляє питання технічної хемії й зокрема вивчає склад українських тютюнів і методу здобуття тютюнового екстракту, нікотиневих со-

лей, метод здобуття ментолу з м'ятного масла, резорцини, хлоралу, бензольового альдегіду з толуолу й т. інш. Завідує лабораторією проф. Єгоров І. В.; науковий співробітник—Фортинський В. Ф. Кошти дає НКОсвіти за кошторисом інституту народньої освіти. Наукові праці друкуються в журналі «Техника, економика и право», в журналі—Рус. Физ.-Химического Об-ва і в інш.

ЛЯБОРАТОРІЯ УПРАВИ КЛІНКЕРНИМИ ЗАВОДАМИ

Чернігів, ул. Шевченка, 53

Існує з 1925 р. Завдання—досліджування глини і клінкеру. Завідує інж. Кохановський. Лабораторія під орудою Чернігів. Шлях. Упр. Головшляхупр'у. Кошти за кошторисом Управи клінкерними заводами. Справоздання друкуються в журналі «Транспорт України».

МЕТАЛЬОГРАФІЧНА ЛЯБОРАТОРІЯ КИЇВСЬКОГО ПОЛІТЕХНІЧНОГО ІНСТИТУТУ

Київ, Політехнічний інститут

Існує з 1911 р. Завдання, крім навчання—вивчення структури і властивостей стовпів, що вживаються при машинобудуванні і вироблення раціональних способів обробки їх і вживання. Зокрема останніми роками проводяться досліді відливання каліброваних валиків із загартованого чавуну без механічної обробки; вивчається умови здобуття чавуну, який би не ржавів; розроблюється спосіб раціональної цементації поживочних полотен і т. інш. Завідує лабораторією проф. Бабич Є. П., лаборант Шумило М. П. Кошти одержує за кошторисом Ін-ту, яку учбоводопоміжна установа. Наукові праці друкуються в «Известиях» К.П.Т. Ін-ту, в «Наукових записках» науково-дослідчої катедри, механічної технології і в журналі «Предприятие».

ЦЕНТРАЛЬНА ХЕМІЧНА ЛЯБОРАТОРІЯ УКРШКІРТРЕСТУ

Київ, ул. 25-го Жовтня

Існує з 1923 р. Завдання: техно-хімічний контроль шкіряного та екстрактного виробництва і науково-дослідча робота в галузі шкіряного виробництва, зокрема, в лабораторії виконання роботи щодо хеміко-аналітичних норм в шкіровиробництві і аналіз аліза-ринового масла; визначення загальної кислотности чинбарних соків, сушіння шкіряних червоночинбарних товарів і т. інш. Завідувач—Котов М. П. і науковий співробітник Садовський Т. Ф. Кошти дає Укршкіртрест—15—20 тисяч карб. на рік. Наукові праці друкуються у «Всесоюзном вестнике» шкіряного синдикату.

ЛЯБОРАТОРІЯ ЦУКРОВОГО ВИРОБНИЦТВА ХАРКІВСЬКОГО ТЕХНОЛОГІЧНОГО ІНСТИТУТУ

Харків, Каплунівська вул., Технологічний інститут

Існує з 1906 р. Завдання—проводити дослідчі роботи в галузі хемії і техніки цукрового і рафінадного виробництва. Завідує лабораторією і дослідчими роботами проф. Шумілов О. О. Науковий співробітник інж.-технолог Кузнецов В. І. Аспіранти: інж.-технолог—К. М. Василенко і інж. Грошев. Кошти дає Науково-технічна рада цукрової промисловости Союзу.

Наукові праці друкуються в «Журнале сахарной промышленности» і в «Бюллетене сахарной промышленности» і в «Записках української цукрової промисловости».

Роботи, що передбачається виконати у найближчому часі:

- 1) Дослідження процесу висушування цукрових буряків з метою консервування їх для можливости збільшення довгочасности виробництва на цукроварнях.
- 2) Дослідження есків, що здобувається з буряків центрофугальним способом.
- 3) Розробка метод висушування буряків після відгону половини соку на центрофугах.
- 4) Робота на дослідній станції в лабораторії з сушеними буряками і розробка умов добування цукру із зазначеного матеріалу.
- 5) Продовження роботи з вживанням невеликої кількості вапни для очищення соків.
- 6) Спроби очищення соків за допомогою сірчаного-кислого магнію за способом проф. Шкательова.
- 7) Спроби нового сатуратора системи проф. Шумілова.
- 8) Досліди щодо вживання суперфосфату для очищення соків.
- 9) Спроби способу фракцієваної дефекосагуації.
- 10) Вироблення раціонального способу варіння уфелей.

ЦЕНТРАЛЬНА ЛЯБОРАТОРІЯ ЦУКРОТРЕСТУ

Київ, Меринівська, 3

Існує з 1901 р. Проводить усі аналізи Цукротресту і контролює виробництво. Вивчає енергетичне господарство цукроварень і розробляє методи аналізів сировини, продуктів і матеріалів виробництва. Завідує лабораторією проф. Мінц Г. Б. Співробітники інж.-хеміки Любин В. О., Бутман К., Зільberman Я. П., Гавриленко Є. С. Контроль і облік виробництва—інж. Клейбе С. Л. та інж. електрик Панченко А. Кошти дає Цукротрест. Бюджет на 1928 р.—40.000 карб. Праці лабораторії друкуються в «Бюллетене Сахаротреста», в «Наукових записках Державного інституту цукрової промисловости», в «Журнале сахарной промышленности» і в інш.

ЛЯБОРАТОРІЯ ВІДДІЛУ КОНТРОЛЮ ХАРКІВСЬКОГО ПАРОТЯГО-БУДІВЕЛЬНОГО ЗАВОДУ ІМ. «КОМІНТЕРНУ»

Харків, Плеханівська вул., ч. 126

Завідує лабораторією інженер Карпов Ф. В., співробітники: інж. Тіховський В. і Кордюков І. Лабораторія під орудою Відділу контролю заводу. Бюджет на 1927-28 р.—близько 130.000 карб.

Виконано такі роботи у зв'язку з раціоналізацією виробництва: досліджування метод визначення нікелю у виробах, досліджування бабитових стопів. Намічено такі дослідчі роботи: досліджування залежності між хемічними й механічними властивостями і структурою чавунного лиття, досліджування структури хромо-нікелевих сталей, досліджування між твердістю й іншими механічними властивостями чавунного лиття, досліджування робочого процесу горна і низка інших дослідчих робіт. Справоздань покищо не друкувалося.

ЛЯБОРАТОРІЯ ЗАВОДУ СІЛЬСЬКО-ГОСПОДАРСЬКИХ МАШИН УКРТРЕСТСІЛЬМАШ «СЕРП І МОЛОТ»

Харків, Корсиківська вул., ч. 15

Засновано р. 1895. Лабораторія провадила досліди з обезсіркуванням чавуну з відводом жужелиці і з добуванням високосортного перлитого чавуну і т. інш. Провадиться досліджування формувальних пісків і дослідча робота щодо визначення нормального складу фарб, пристосовуючись до машин, що фарбуються на заводі (ці роботи є гадка продовжувати). Наслідки роботи надруковано в журналах: «Вестник инженеров» ч. 2—1927, «Инженерный труд» 1925-26 р. «Науково-технічний вісник» 1926 р. ч. 2 і «Вестник металлургической промышленности» 1928 р.

МЕХАНІЧНА ЛЯБОРАТОРІЯ ДОНЕЦЬКОГО ГІРНИЧОГО ІНСТИТУТУ

Сталіне, Донецький гірничий інститут

Засновано р. 1927. Завідувач проф. Добровольський П. Є., науковий співробітник інж. Ковалевський Ю. Я. Як учбово-допомічна установа, лабораторія існує коштом інституту. Зараз вона в стадії організації. Намічено роботи в галузі систематичного досліджування фізичних і механічних властивостей гірських порід Донецького кам'яновугляного басейну і досліджування деформації в масивах. Наукові праці лабораторії друкувалося в «Трудах Донецького горного інститута».

**ВІДДІЛ ТЕРМІЧНОЇ ОБРОБКИ І МЕТАЛЬОГРАФІЧНА ЛЯБОРАТО-
РІЯ ЛУГАНСЬКОГО ПАРОТЯГОБУДІВЕЛЬНОГО ЗАВОДУ ІМ.
«ЖОВТНЕВОЇ РЕВОЛЮЦІЇ»**

Луганське

Існує з 1924 р. Наукові співробітники: інж. Ільїн Н. Г. (металюрг), Пархоменко С. (технолог), Скоморохов С. (металюрг). Під орудою заводууправи. Кошти дає завод. Лябораторія виконала такі роботи: досліджувала термічну обробку бандажів, досліджувала виробництво котлового заліза бандажів з манганової сталі й визначала криву для карбометру. Намічено роботи щодо дослідження Мартенівського процесу з метою з'ясування причин браку і продовження досліджування термічної обробки бандажів. Праці друкувалося в журналі «Вестник металлопромышленности» (1928, ч. 2).

**ЕЛЕКТРОТЕХНІЧНА ЛЯБОРАТОРІЯ ДОНЕЦЬКОГО ВУГЛЯНОГО
ІНСТИТУТУ**

Сталіне, Донецький інститут

Існує з 1925 р. Завідує—проф. Белявський О. Г. Виконує учбові завдання і за одним ходом провадить науково-дослідчу роботу в галузі вживання електрики в кам'яновугляній промисловості, досліджування типів копальняних електричних ламп, досліджування кривих току і напруги копальних вирівнювачів, розвідка з допомогою електро-магнетних хвиль. Лябораторія перебуває під орудою Вугляного інституту і фінансується за його кошти.

Наукові праці друкується в «Трудах Донецького горного інститута», в трудах з'їзду в справі безпечности гірничих робіт, «Електричество», «Телеграфия и телефония без проводов».

ХАРКІВСЬКА ЛЯБОРАТОРІЯ ФЕРМЕНТАЦІЇ НКЗМ'у

Харків, вул. 1-го Травня, ч. 10

Заснувала лябораторію колишня Харківська громада сільського господарства р. 1905. Завідує Ситнікова Є. О. Науковий керівник—проф. Ситніков О. П., хемік Ришков О. Л. Діяльність лябораторії щодо науково-практичного напрямку полягає: у виведенні і у зберіганні чистих культур дріжджів і бактерій в рідинних і твердих живильних осередках, у бактеріологічному й хемічному дослідженні води, сировини, проміжних продуктів квасильної промисловости і у досліджуванні заводських культур мікроорганізмів. Лябораторія виконала такі головні дослідчі роботи: «Ферменти і ферментативна сила сухих пивних дріжджів для медичних цілей», «Зшумовування

декількох затворів малою кількістю дріжджів у одній посудині». Намичається вивчення процесів безперервного шумування, вивчення ацетокового шумування і способів хемічного очищення у зв'язку з ратифікацією і т. інш. Праці друкуються в «Пищевой промышленности». Персонал лабораторії видав курс «Микробиологического брожения». Фінансують лабораторію зацікавлені установи і підприємства (Укрспирт і інш.).

ХЕМІКО-ТЕХНОЛОГІЧНА ЛЯБОРАТОРІЯ ПРИ УКРАЇНСЬКІЙ АКАДЕМІЇ НАУК

Київ, вул. Івана Франка, ч. 27

Засновано р. 1928. Завідує—академік Шапошніков В. Г. Штатний ляборант інж.-технолог Бучковський М. В., науковий співробітник інж.-технолог Гейзер Г. К. Лябораторія перебуває в стадії устаткування. Бюджет на 1928-29 р.—47.000 карб. Кошти дає ВУАН. Експериментальні роботи розпочато в грудні 1928 р.

ЛЯБОРАТОРІЯ ОДЕСЬКОГО ТЕХНІКУМУ ЗЕРНА Й БОРОШНА

Одеса, вул. Щепкіна, 5

Засновано р. 1922. При технікумі є такі лябораторії: хемічна, зернова, борошняна, мікрометрична, мікрофотографічна, хлібопекарська, динамометрична і дослідний млин. Окрім навчання, технікум провадить науково-дослідчу роботу в галузі питань мирошницьких і хлібопекарських. (Штання про вплив домішки кукурудзяної муки на зісхожість тіста і на його якість, визначення глеюватости клейковини через видування пухиря, визначення абсорбційних властивостей зерна й продуктів переробки його. Визначення опору зерна проти роздушування й проти розірвання; визначення якости борошна за допомогою фотометру і т. інш.). Завідує технікумом і керує всією науково-дослідною роботою проф. Богомаз К. А. Лябораторія перебуває під орудою НКОсвіти, відкіль і кошти одержує. Наукові праці технікуму друкуються в журналі «Советское мукомолье и хлебопечение», «Советский Мельник» і т. інш.

ТЕХНОЛОГІЧНА ЛЯБОРАТОРІЯ ПРИ КИЇВСЬКИМ ІНСТИТУТІ НАРОДНОГО ГОСПОДАРСТВА

Київ, бульвар Шевченка, 24

Існує з 1906 р. Устаткована пристосовуючись до практичних вправ студентів інституту в галузі товарознавства. Завідує—академік Шапошніков В. Г. Фінансується за кошторисом Інституту Народного Господарства.

ТОВАРО-ДОСВІДНА ЛЯБОРАТОРІЯ ПРИ КИЇВСЬКІМ ІНСТИТУТІ НАРОДНОГО ГОСПОДАРСТВА

Київ, бульвар Шевченка, 24

Існує з 1923 р. Завдання—розробка метод аналізу і технічної спроби товарів; наукова експертиза товарів, що призначено до експорту.

Завідув.—проф. Шапошніков В. Г., лаборант—Гижицький К. М. Фінансується за кошторисом Інституту Народного Господарства. Справоздання про наслідки робіт друкується в «Вістях Київського Інституту Народного Господарства».

СЕКЦІЯ РАЦІОНАЛІЗАЦІЇ ПРИ ВИРОБНИЧІМ ВІДДІЛІ ДНІПРО. ПЕТРІВСЬКИХ ПАРОТЯГОВИХ МАЙСТЕРЕНЬ КАТЕРИНИНСЬКИХ ЗАЛІЗНИЦЬ

Дніпропетрівське

Існує з 1926 р. Керівник секції Резніков Н. Г. Секція перебуває під орудою Дніпропетрівських майстерень Катерининських залізниць. Секція виконала такі роботи науково-дослідного характеру: хемічні, металюграфічні й механічні дослідження чавунових відливів (є нагромаджений матеріал з цієї галузі), спроби вагранок з метою раціоналізації режиму їхньої роботи, спроби обезсіркувати чавун, вивчалися роботи майстерень Ковальського цеху з метою зменшити витрати палива на одиницю кування й взагалі всі роботи майстерень з метою раціоналізації виробництва. Накреслено вивчення й раціоналізація робіт ковальського, ливарського, збірного, котлового й інших цехів паротягових майстерень. Справоздання праці друкувалося у «Вестнике Дорпрофсожа и ДБСИТ Екатеринбургских железных дорог».

ЦЕНТРАЛЬНА ЛЯБОРАТОРІЯ УКРСИЛІКАТТРЕСТУ

Харків, Каплунівська вул. 16, ХТІ

Засновано 1924 року. Лябораторія має відділи: аналітичний, термічний, керамічний і цементовий. Особистий склад: зав. лябораторії—проф. П. П. Будніков, Заст. зав. М. М. Губарев, інженери: Л. А. Жданов, В. В. Біловодський, В. І. Єндовицький і В. О. Терещенко. Бюджет за 1928-29 р.—196.000 карб. Переведено такі дослідчі роботи: про тримінітизацію кварцитів, про вплив різних пісків на механічні властивості портланд-цементу заводів Укрсилікаттресту, випробування огнетривалої цегли для нафтових топків та ряд

інших дослідчих робіт у галузі технології силікатів. Наукові праці лабораторії друкуються в журналах «Керамика и стекло» (1928 р.) Thonindustrie Ztg. (1928), «Zement» (1929 р.), «Feuerfest» (1929 р.).

ВІДДІЛ ГІДРОГЕОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ НА НИЖНЬОМУ ДНІПРІ

Дніпропетровське, Проспект К. Маркса, буд. № 121

Відділ Гідрогеологічного Дослідку заснувало Управління Обслідувань на Н. Дніпрі в березні 1929 р. Зав. відділом інж. Стефанів.

Перед Відділом стоїть завдання вирішити, як стануть ґрунтові води на місцях Дніпропетровському, Кам'янському, Амур-Н.-Дніпропетровському та Ново-Московському після закінчення дніпрельстанівського будівництва.

Щоб відповідати на це питання, Відділу треба буде на протязі 2-х років перевести систематичні догляди за ґрунтовими водами району в колодезях та доглядчих щілинах в зв'язку з рівнями в річках Дніпрі, Самарі та Кільчені, а також в зв'язку з геологічним складом району.

На доглядчі, дослідчі та свердільні роботи Відділу асигновано покищо 120.000 крб., із коштів ВРНГ СРСР, — Головелектро, у віданні якого відділ перебуває. В плані роботи передбачено: свердлення доглядчих щілин — 370 метр. Свердлення розвідувальних щілин — 1320 метр.

Дослід за дебетом, напрямком та швидкістю течії ґрунтових води на 10 щілинах.

Догляд за зміною рівня та температурою води в доглядчих щілинах, колодезях та річках району.

Гідрогеологічна рекогносцировка по району та одержання плану.

Сумісна робота гідрогеологічного дослідку з іншими установами та підприємствами, які провадять ту ж роботу на своїх територіях за свої кошти та обробка всього матеріалу та підсумки роботи, закінчення яких передбачається до 1-го грудня 1931 р.

УКРАЇНСЬКЕ НАУКОВО-ДОСЛІДЧЕ БЮРО ХЕМІЧНОЇ АПАРАТУРИ

Харків, вул. К. Лібкнехта, 18-20

Засновано 1929 р. Завідувач Бюра Л. П. Ваганов, Голова Техн. Ради Бюра Б. І. Шульман. Бюра перебуває у віданні НТУ ВРНГ УСРР. Бюра передбачає вивчення питань основної хемічної апаратури для головних операцій технологічних процесів (фільтрація, центрофугування, випарювання, підогрів, сушіння і т. і.).

СІЛЬСЬКО-ГОСПОДАРЧІ НАУКИ

УКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ ПРИКЛАДНОЇ БОТАНІКИ.

Харків, вул. К. Лібкнехта, 33

Засновано 1-VII 1928 р. (до цього часу існували н.-д. катедра сільсько-господарської ботаніки та Ботан. секція с.-г. наукового Комітету України, що роботи їх як спадщина перейшли до Інституту).

Директор Ін-ту проф. В. Любіменко. Структура інституту відповідає розподілу Прикладної Ботаніки на основні її галузі за об'єктами і методами дослідження; відповідно до цього інститут має такі відділи і п/відділи: відділ Прикладної геоботаніки (кер. проф. Л. Раменський) з п/відділами—Ботанічно-Географічним (кер. Є. Лавренко), Кормових Займищ (кер. проф. Л. Раменський), Меліораційних займищ (кер. проф. Д. Віленський), лісових займищ (кер. проф. Г. Висоцький); відділ диких рослин (кер. проф. О. Яната) з п/відділами—Фльор (кер. М. Котів), Корисних Диких Рослин і Бур'янів (кер. проф. О. Яната); відділ нових культур (кер. проф. В. Вершківський); відділ хлібних та кормових культур (кер. проф. С. Воробйов) з п/відділами—Кормових (кер. проф. О. Супруненко) та Хлібів (кер. проф. С. Воробйов); відділ технічних культур (кер. проф. Я. Савченко) з п/відділами—Олійних (кер. проф. Я. Савченко), Текстильних (кер. проф. В. Ротмістров), Цукрових і Крохмалевих (кер. проф. Б. Паншин), Наркотичних (кер. М. Ренський), Лікарських, Етерових, Чинбарних, Гумових, Фарбувальних та інш. (кер. проф. В. Вершківський); відділ Городніх та Садових Культур (кер. проф. І. Філіпінин) з п/відділами—Городніх (кер. М. Євтушенко), Овочевих і Ягідних (кер. В. Знаменський), Декоративних і Паркових (кер. М. Дейнеко); відділ Лісових Порід (кер. проф. О. Колесніків); відділ Спорових Рослин (кер. проф. Л. Шкорбатов); відділ Прикладної Систематики (в. о. кер. проф. О. Яната), з Гербарієм (кер. Є. Лавренко); відділ Фізіології (кер. проф. В. Любіменко) з п/відділами загальної фізіології, біології, екології та фітосоціології (кер. проф. В. Любіменко), Біохемії (кер. проф. Ф. Мацков), Фізіологічного вивчення сортів (кер. А. Кузьменко), Фізіологічної Анатомії (кер. М. Приходько); відділ мікробіології (кер. проф.

В. Залеський); відділ фітопатології (кер. проф. Т. Страхов), Цитологічна Лабораторія (кер. проф. Л. Делоне). Аспірантів Ін-ту має 80. Загальними установами Інституту є: загальний відділ і при ньому—Секретаріят, Бухгалтерія, Господарча частина і Музей, бібліотека, Бібліографічне Бюро та Ред. Видавниче Бюро; Ботанічний Сад (кер. М. Процакевіч) і Центральна Дослідча станція (організується); Київська філія (кер. проф. Б. Паншин, секретар К. Діхтир); мережа загальних і спеціальних дослідчих пунктів у різних районах України (14) та мережа в 3000 кореспондентів Інституту переважно селян (секр. Бюро К. Пилинський). На чолі цілого інституту стоїть Рада з зазначених керівників відділів, п/відділів і загальних установ, з представників наукових співробітників (Н. Осадча) і аспірантів інституту (А. Товстошлет, М. Куксін) та з Президії Інституту в складі: директора проф. В. Любіменка, заст. дир. в організаційній частині—Д. Лімаренка, заст. директ. в наук. част. проф. О. Янати, наук. секр. Н. Петренка, заст. наук. секрет. М. Рижутина, членів Президії—проф. Я. Савченка і проф. О. Колеснікова, кандидатів—проф. С. Воробйова і проф. Т. Страхова від наук. співробітників проф. Ф. Мацкова (заст. Є. Лавренка), від аспірантів—М. Куксін (заст. М. Білікова), секретарем Президії—О. Ткаченко.

Інститут належить до установ НКО (Укрнауки) і фінансується за рахунок держбюджету (1928-29 р. біля 150.000 крб.), а частково за рахунок зацікавлених державних та кооперативних установ (1928-29 р. близько 150.000 крб.) отже весь бюджет ін-ту на 1928-29 р.—до 300.000 крб.

Проведено й ведеться такі основні роботи:

а) вивчення загальних та спеціальних питань з фізіології сільсько-господарських рослин, їх біохемії та анатомії;

б) вивчення та розроблення систематики культурних та диких рослин сільсько-господарського значіння, складання їх визначників і т. інш.;

в) вивчення ботанічного (і сортового) складу кормових, хлібних, олійних, текстильних, цукрових, крохмальових, наркотичних, лікарських та інших технічних, городніх, баштанових, овочевих, ягідних, декоративних, паркових та лісових культур України, а також вивчення їхнього стану, біології та екології;

г) вивчення нових культур—кормових, споживчих, технічних та інших, так з місцевих—диких, як і з чужоземних рослин;

д) вивчення бур'янової флори взагалі та окремих бур'янів України і способів боротьби з ними;

е) вивчення корисних диких рослин України—споживних кормових, лікарських, технічних та інших, з погляду використання їх та заведення в культуру;

ж) вивчення дикої флори та рослинності України, ботанічне, географічне районування України і складання відповідних карт;

з) вивчення луків, випасів та інших природних кормових займищ України;

і) вивчення рослинності тих займищ, що мають меліюватися і меліорованих;

к) вивчення рослинності лісових займищ;

л) вивчення корисних і шкідливих спорових рослин;

м) вивчення питань сільсько-господарської фітомікробіології.

Інститут проводив такі експедиційні дослідження: 1) геоботаничне дослідження луків та випасів по різних районах України, 2) дослідження тютюництва на Україні (махорок та жовтих тютюнів), 3) дослідження причин загибелі озимини на Україні тощо.

Наслідки зроблених робіт друкуються в органі Інституту «Труди с.-г. ботаніки», яких вийшло 6 випусків по 12—20 друкованих аркушів, крім того—в «Трудах Прикладної Ботаніки Всесоюзного Інституту Прикладної Ботаніки», у «Віснику с.-г. науки та досвідної справи», в «Українському Ботанічному журналі», у «Віснику природознавства», в «Укр. Агрономі» та інших журналах.

УКРАЇНСЬКИЙ ГЕНЕТИКО-СЕЛЕКЦІЙНИЙ ІНСТИТУТ

Одеса, Поштова скринька, ч. 128

Засновано інститут р. 1928 через зреформування Одеської с.-г. досвідної станції; інститут на $\frac{3}{4}$ своєї роботи присвятив генетико-селекційним дослідженням, а тому й збереглося наступництво в роботі, яку Одеська станція розпочала ще р. 1912. (Див. «Одесская Областная с.-х. опытная станция»).

Інститут складається з 3-х відділів: 1) генетики, 2) селекції, 3) фізіології рослин з підвідділом с.-г. метеорології, 4) захисту рослин від шкідників і хворостей, 5) сортоведення й сортоспоби, 6) техно-аналітичного і загальної частини (адм.-господар. ч.).

Директор інституту—проф. Сапегін А. О.—(селекціонер-ботанік); помдиректора—Шабанов І. А.—(сортознавець-селекціонер); завідувач генет. від.—Фаворов О. М.—(генетик-селекціонер); спец. від. генетики—Сапегін Л. А.—(генетик-селекціонер); зав. селекційного відділу—Барановський Д. І.—(генетик-селекціонер); спеціалісти від селекції—Москаленко Г. М. і Кетрар Ф. В.—(обидва—селекціонери); зав. від. фізіології—Брокерт—(хемік-фізіолог); спец.-фізіолог Воробйов; зав. підвідділу метеорології—Софотеров М. К.—(метеоролог); зам. техноаналітичного відділу—Тімохін Г. Г.—(хемік); зав. відділу захисту рослин—Кириченко А. Н.—(ентомолог); спец.-ентомолог Знойко Д. В., спец.-фітопатолог—Гешеле Е. Е., завідувач від. сортоведення—Батиренко (досвідник-сортознавець). Інститут перебуває під орудою НарКомЗем'у УСРР на держбюджеті. Бюджет на 1928-29 р.—200.000 карб.

Завдання інституту—проведення й об'єднання науково-дослідчої роботи щодо генетико-селекційного вивчення с.-г. рослин, ке-

рування роботою досвідних станцій в науково-методологічній частині селекційного досліджування; розробка методики генетико-селекційних досліджувань і науково-практичне обслуговування південної степової смуги України з боку генетичної селекції.

1927-28 провадилося такі роботи: селекція озимої та ярової пшениці, ячменю, сояшнику, райдерева, сої, буряків, картоплі, кенафи, бавовнику, помідорів і суданської трави. Теоретичні роботи—філогенетика пшениці, ячменю, суданки, кенафи, помідорів та сояшнику; екологічні досліджування ячменів; біологія квіткування буряків та кенафи. На найближче 5-тиріччя основне місце займуть генетико-селекційні роботи, доповнені фізіологічними агрометеорологічними, енто і фітопатологічними і техно-аналітичними досліджуваннями.

Про наукові видання див. опис Одеської краєвої с.-г. досвідної станції.

ДЕРЖАВНИЙ ІНСТИТУТ НАУКОВОЇ ТА ПРАКТИЧНОЇ ВЕТЕРИНАРІЇ

Харків, Пушкінська, 89

Засновано р. 1923. Інститут має відділи: туберкульозний, мікробіології, сапу, паразитних захворювань, патології, санітарії, фізіології і відділ захорунув свиней, овець, птиці, дрібних тварин та риб.

Директор—Агалі М. Д., наукові співробітники: Кудрявцев Г. О., Василюк Я. Ю., Обухівський В. І., Хемічук Д. Д., Романов Д. С., Олійник М. К., Дмитрієв К. І., Пашківський О. М., Галеніна Б. С., Преображенський О. М., Поніровський Н. Г., Репрев О. В. та Іваницький С. В.

Інститут виконав такі роботи: про боротьбу проти чуми рогатої скотини, про вплив перціяльних сапних антигенів, про пароплазмоз рогатої скотини, про шкіряну імунізацію овець, про імунізацію коней, про порівняльну характеристику туберкульозних антигенів, про вирус собачої чуми, про антипробічні прищиплювання, про вживання туберкуліни при діагностиці рогатої скотини і т. ін.

Інститут перебував під орудою НКЗем'у України. Річний бюджет—понад 90.000 карб. Наукові праці друкуються у «Ветеринарному ділі», «Трудах інститута наукой и практической ветеринарии». Співробітники інституту брали участь у 26-ій гельмінтологічній експедиції по Україні.

НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ СЕЛЕКЦІЇ

Київ, С.-г. інститут, Брест-Литовське шосе

Засновано р. 1922. Поділяється на три відділи: селекції—(проф. Колкунов В. В., спец.—Оканенко А. С. і Оселедець Л.), фізіології

с.-г. рослин (акад.—Вотчал Є. Ф., спец.—Мина І. Д., Толмачев І. М. і Кекух О. М.); сортознавство (проф. Табенецький О. О., спец.—Шехаєв Р. Д. і Копил С. Є.); спеціальних культур (проф. Малюшідький Н. К., спец.—Ярошевський П. Є. і Столбін), цитології (проф. Левшін О. М., спец.—Делоне Л. Н. і Фаворський) і цукроносних рослин (уч. спец.—Панш'їн В. А. і асистент Щибря Н.). Посада директора вільна; т. ч. обов'язки директора виконує проф. Левшін О. М.

Інститут перебуває під орудою Цукротресту (НТУ ВРНГ СРСР). Кошти дає НТУ. Річний бюджет—близько 80.000 карб.

Найголовніші роботи в галузі селекції провадилося з питань: здобуття посухотривалих рас головних культурних рослин, спадковості морфологічних і анатомічних ознак буряка, термічного вибору буряка; вибору пшениці через намочування зерна в соляних розчинах, вивчання кількості хлорофілу в с.-г. рослинах і т. інш. В галузі фізіології роботи провадилися коло досвідного фізіологічного вивчання сорту в природних умовах, біля вироблення методики цих досліджувань; коло установаження польової фізіологічної діяльності й розроблення питань фізіології, зокрема важливих у селекційній роботі. В галузі сортоведіння і анатомії роботи провадилися коло вивчання расового складу озимини, анатомії буряка (оксалат кальцію, як анатомічна ознака), вивчання рас гороху і складання гербарія культурних рослин. В галузі спеціальних культур роботи провадилися коло вивчання умов живлення й росту культурних рослин, методики лабораторного й польового досліджування і коло установаження наукових даних з практичним хліборобством. В галузі цитології робота провадилася в напрямку коріології та ембріології цукрового буряка, в напрямку штучного добуття мутацій і розроблення методики прищиплювання буряка. У відділі цукроносних рослин поставлено роботи з сорго, кукурудзою, цикорією, земляною грушею і з далією. Роботи інституту надруковано по різних наукових виданнях Союзу (Бюлетень СНУ Цукротресту, «Научно-агрон. Журнал», «Вісник С.-г. науки», «Праця Білоцерківської селекційної станції», і т. інш.

УКРАЇНСЬКИЙ НАУКОВО-ДОСЛІДЧИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ І ОРГАНІЗАЦІЇ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

Харків, вул. Карла Лібкнехта, ч. 82

Засновано р. 1928. На чолі інституту стоїть: управа, рада і наукова колегія. До складу інституту входять катедри й кабінети: а) сільсько-господарська економіка; б) організація сільського господарства з кабінетом вивчання метод агрономічної роботи; в) усування сільського господарства з кабінетами: кооперації, колективізації і великих радянських господарств; г) аграрної політики; д) індустріалізації сільського господарства з кабінетом економічного вивчання Дніпробуду; е) землевпорядження та меліорації.

Директор інституту, він же й керівник катедри с.-г. економіки проф. Кажанов М. М., члени катедри: Білаш, Хоменко К.; дійсні члени: акад. Левіцький В., проф. Лященко, проф. Попов А. Заступник директора інституту, він же й керівник катедри індустріалізації с. г. проф. Сліпаський, члени катедри: Іванов В., Шумило Г., Павлов О. Керівник катедри організації с.-г.—проф. Тумановський С., член катедри Сосновий С., дійсні члени: проф. Челінець А., Маньковський К., науковий секретар інституту, він же й завідувач кабінету вивчення метод агрономроботи й агрикультурного руху—Петришин Т., співробітники: Батиєнко, Гвоздецький, Рум'янцев, Черненко. Керівник катедри усьогоління с. г.—Попов П. Керівник кабінету колективізації—Чорний І., керівник кабінету кооперації—Конусов М., члени катедри—Лободюк С.; дійсні члени: проф. Лозовий О., проф. Целаріус В. Керівник катедри землевпорядження та меліорації—Качинський В., члени катедри: Каплан Д., проф. Розов М., Белонін, проф. Першін, Романенко, Васильченко. Керівник катедри аграрної політики—Дондар І., члени катедри Крицький С., Осліковська О., дійсні члени: Левенштам М., Дідусенко. Керівник кабінету Дніпробуду—проф. Кажанов М., заступник керівника—проф. Воробієв С., члени—проф. Розов М., Немоловський І., Секунда Т. Загальне число співробітників—54.

Наукові праці інституту друкуються в журналах: «Вісник с.-г. науки та досвідної справи», «Труди Українського науково-дослідного інституту економіки і організації сільського господарства», «Бюлетені Українського науково-дослідного інституту економіки і організації сільського господарства». Бюджет інституту складається з асигнувань за держбюджетом, а також із спеціальних коштів.

НАУКОВО-ДОСЛІДЧА КАТЕДРА ГЕНЕТИКИ ПРИ ОДЕСЬКИМ С.-Г. ІНСТИТУТІ

Одеса, С.-г. інститут

Засновано р. 1926, а з 1924 р. як секція катедри рослинництва. Має лише секцію генетики та селекції, що в науковій праці тісно зв'язана з селекційним відділом Одеської досвідної станції. Персональний склад: керівник катедри—проф. Сапегін А. О., науковий співробітник Барановський М. Л., і 5 аспірантів: Москаленко Г., Фаворов О. М., Сапегін Л. А., Негруль О. М. і Воробієв. Катедра перебуває під орудою Укрнауки. Роботи провадилися з генетики і цитології пшениці, ячменю, сояшнику, екології ячменю.

Наукові праці друкуються в «Трудах селекційного відділу Одеськ. краєвої досвідної станції і в закордонних журналах: «Verichte d. Deutschen Botanischen Gesellschaft» і «Fortschritte d. Landwirtschaft».

Опубліковані праці присвячено питанням методики селекції, закону врожаю цитології пшениці, екологічній пластичності і т. інш.

НАУКОВО-ДОСЛІДЧА КАТЕДРА РІЛЬНИЦТВА

Харків, вул. Дзержинського, 100

Засновано р. 1921. Персонал: завідувач—проф. Єгоров М. А. (агроном-хемік), Таранов К. Н.—(агрохемік), Терентьев Н. Л.—(агрохемік), Пронін—(агроном-педагог), Урсуленко П. К.—(агрохемік), Стрельникова—(агрохемік), Сахарова В. В.—(агрохемік). Під орудою Укрнауки (Нар. Ком. Ос.), яка й фінансує її та почасти й НКЗ дає кошти (Харківська краєва с.-г. досвідна станція). Роботи провадились коло 3-х основних факторів урожайності: ґрунту, рослини й добрива; досліджено тій; і наслідком чого змінився погляд на це основне добриво (угноєння); з'явилася гіпотеза про кругообіг фосфору в природі. Переведено цікаві дослідження ізюмського фосфориту. Наслідки робіт друкувалось у «С.-г. досвідному ділі», «Українському хемічному журналі» і у виданнях Харк. Краєв. досвід. станції. Опублікувала катедра понад 30 робіт. Низку наукових робіт ще не надруковано. З опублікованих слід відзначити роботи, що присвячено статистиці й динаміці фосфорної кислоти в чорноземлях і принципам скоростиглості рослин і т. інш.

Катедра має агрохемічну лабораторію, вегетаційну хатку і невеличке досвідне поле.

КИЇВСЬКА НАУКОВО-ДОСЛІДЧА КАТЕДРА РІЛЬНИЦТВА І АКЛІМАТИЗАЦІЇ

Київ, С.-г. інститут

Катедру як таку засновано р. 1922; селекційна ж лабораторія існувала ще з р. 1912. Персональний склад: проф. Колкунов В. В.—(завідувач секції рослинництва), проф. Малюшицький Н. К.—(зав. секції фізики й хемії ґрунту), проф. Душечкін—(зав. секції вивчання добрив), штатний науковий співробітник—Болсунов І. І.; позаштатні наукові співробітники: Орловський Н. К., Гирко П. А., Архімович О. З., Оконенко О. С., Ільїнський Б. Перебуває катедра під орудою Укрнауки. Катедра має тісний зв'язок із С.Н.У. Цукротресту.

Робота секції рослинництва скупчилась в лабораторії Київ. с.-г. інституту і зводиться до розроблення двох основних тем: 1) утворення посухотривалих рас культурних рослин, г. ч. озимої пшениці і цукрового буряка і 2) можливості утворення врожайного й цукровитого буряка. Секція фізики й хемії ґрунту, покищо лише організується. Секція вивчання добрив (угноєнь) провадить роботу коло вивчання фосфорної кислоти й азоту за різних умов. Робота

умов. Робота секцій йде у тісному зв'язку з агрохімічною лабораторією Київської кравової с.-г. дослідної станції. Роботи кафедри друкується в різних виданнях («Бюлетень ССУ», «Записки Київ. с.-г. інституту» й інші.). Члени кафедри надрукували понад 10 наукових робіт, що присвячені посухотривалості рослин.

НАУКОВО-ДОСЛІДЧА КАТЕДРА ЗООТЕХНІКИ ПРИ ХАРКІВСЬКІМ С.-Г. ІНСТИТУТІ

Харків, вул. Мироносицька, 100

Засновано р. 1922. Персональний склад: керівник кафедри—проф. Бельговський І. В.—(загальна зоотехніка), завідувач секції часткової зоотехніки—проф. Широких І., наукові співробітники: проф. Потапов Т. Д., Смирнов В. Г. і Уман Ю. З. і 8 аспірантів. Кафедра перебуває під орудою Укрнауки (НКОс). Найголовніші теми робіт: відгодовування птиці; ставкове рибне господарство на Україні; вивчення червоної німецької скотини, відгодовування свиней, всебічне вивчення кормових ресурсів України. Спеціальні експедиції досліджували північно-кавказьку скотину.

Наукові праці кафедри друкується насамперед у «Вістях Харківського с.-г. інституту». Устаткування лабораторії недостатнє, але вже будується спеціальне приміщення для досвідних тварин і лабораторія, що дасть змогу широко розвинути дослід, пристосуючись до селянського побуту. Покищо доводиться провадити роботу на дрібних об'єктах та командирувати наукових співробітників до лабораторій інших ВУЗ'ів.

НАУКОВО-ДОСЛІДЧА КАТЕДРА РОСЛИННИЦТВА

Одеса, С.-г. інститут

Засновано р. 1923. Має секції: фізіології рослин і біології. Персональний склад: завідувач кафедри—проф. Боровіков Г. А., наукові співробітники: Блажко М. М., Шумаков І. П., Бичихін А. і 6 аспірантів. Перебуває під орудою Укрнауки. Бюджет коло 1.900 карб. на рік. Теми робіт: вплив попередників на врожайність; продукція кормових рослин; фізіологічні основи посухотривалості. Публікуються роботи у «Вістях Одеського с.-г. інституту», «Трудах Вознесенської Опытної станції» та інші.

НАУКОВО-ДОСЛІДЧА КАТЕДРА СКОТАРСТВА ПРИ КИЇВСЬКІМ С.-Г. ІНСТИТУТІ

Київ, Брест-Литовське шосе, С.-г. інститут

Засновано р. 1923. Складається з 3-х секцій: кормів і годівлі—завідувач—проф. Устьянцев В. П.; секції часткової зоотехніки—за-

відувач—Іванов С. О., секції молочарського господарства—завідувач—проф. Лавренюк П. Т. Персональний склад: завідувач кафедри—проф. Устьянцев В. П., дійсні члени: проф. Іванов С. О., проф. Лавренюк П. Т., проф. Чаговець В. Ю., проф. Букраба; наукові співробітники: проф. Юрков Ф. О., Гудим-Левкович; кафедра має 12 аспірантів. Перебуває під орудою Укрнауки. Останнього часу вивчається питання впливу зовнішніх чинників на азотний і мінеральний обмін у молочних корів; досліджування крові с.-г. тварин і у споріднених з ними диких; вивчення бактеріцидної фази молока; досліджування спадкової сили білоголової скотини; вивчення кормового питання і т. інш. Розгортаються роботи по вивченню продуктів молочарства сучас. виробництва УСРР. Кафедра брала участь у експедиціях щодо досліджування білоголового колоністського скоту р. 1925-го і поліського скоту року 1927-го в експедиції по досліджуванню динаміки маслоробства т. інш. Наукові праці публікуються в «Записках Київського с.-г. інституту», «Записках Київ. В.-З. Ін-ту», «Записках Київської с.-г. досвідної станції», «Опытное дело» (Харків), «Українське скотарство» (Харків).

НАУКОВО-КОНСУЛЬТАЦІЙНА РАДА ПРИ НКЗС УСРР

Харків, буд. Держпромисловости

Засновано 1927 року, в наслідок реорганізації колишнього С.-Г. Наукового Комітету України. На чолі Н.-К. Ради стоїть Бюро, в складі: Шліхтер О. Г. (Голова), проф. Вовк П. Г. (Заст. Голови), Слпанський А. М. (другий заступник), Петренко Н. А. (вчений секретар), члени: проф. Д. Г. Віленський, проф. П. Т. Лавренюк, П. І. Попов, Б. М. Рожественський, проф. А. Ю. Салегін, М. З. Резніков (Голова Земляну НКЗС) та С. І. Машура (Зав. Досв. Відділу НКЗС). Н. К. Рада відділів чи секцій не має, але в складі членів Ради є окремі групи наукових робітників з усіх майже галузей дослідження в сільському господарстві. Всіх членів Ради—63. Завдання Н. К. Ради—науково-обґрунтовувати загальні плани розвитку сільського господарства та погоджувати й скеровувати, відповідно до потреб плянового розвитку с.-господарства, наукову роботу, що її провадить НКЗС. З цією метою Н. К. Ради ставить на розроблення основні комплексні проблеми сільського господарства, от як: 1) організаційно-виробничі типи сільського господарства та районування України; 2) індустріалізація та механізація сільського господарства; 3) усупільнення с.-господарства, на новій, технічній базі; 4) підвищення врожайності; 5) боротьба з посухою; 6) Дніпрельстан і сільське господарство; 7) Українське скотарство; 8) проблема спеціальних культур.

Попередні повідомлення та статейний матеріал НКРади друкується в журналі «Вісник С.-Г. Науки та Досвідної Справи», що

є центральним науковим органом НКЗС. Окремі праці, монографії і т. інш. в формі неперіодичних видань, під назвою «Труди Н. К. Ради». Уже видано 1 том, присвячений «Основним питанням Українського Скотарства» (1928). Друкується II том—«Проблема врожайності». Крім того, деякі матеріали публікуються у спеціальних науково-практичних журналах:—«Українське Скотарство», «Вісник Садівництва, Городництва та Виноградництва» та «Ветеринарна Справа».

Роботу НКРади оплачується з держбюджету.

КАТЕДРА С.-Г. ЗООЛОГІЇ ПРИ КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКИМ С.-Г. ІНСТИТУТІ

Кам'янець-Подільський

Засновано р. 1919. Персональний склад: завідувач катедри—проф. Храневич і 3 аспіранти, що працюють з 1927 р. Робота провадилась почасти коштом кредитів катедри зоології, а останній рік коштом секції прикладної зоології науково-дослідчої катедри природи й с.-г. Поділля. Досліджено фауну Поділля (зокрема фауну Lepidoptera) птахів і ссавців. Розпочато досліджування іхтіофауни Дністра і Бугу. Наукові праці публікуються в «Збірнику праці зоологічного музею УНР. Ак. Наук у виданнях Вінницької філії Всеукраїнської бібліотеки України при УАН і в «Записках Кам'янецького с.-г. інституту».

НАУКОВО-ДОСЛІДЧА КАТЕДРА ЛІСІВНИЦТВА ПРИ С.-Г. ІНСТИТУТІ

Харків, С.-г. інститут, вул. Чайковського, ч. 4

Засновано р. 1927. Завідувач катедри і секції загального лісництва проф. Висоцький Г. Н., завідувач секції лісової меліорації—проф. Гурський В. Я., завідувач приватного лісництва—проф. Яхонтов І. О., завідувач секції дендрології—проф. Андреев В. Н.; дійсні члени: проф. Алексеев Є. В., проф. Новак А. В., аспіранти: Погребняк, Аюпов, Дрюченко, Кожевніков; секретар катедри Гладилевич П. Бюджет катедри на 1927-28 р.—3.500 карб.

Роботи провадилося в навчально-досвіднім лісництві (Чугуїв), тут вивчали типи посадок, їхню біологію і продукційність. Співробітники катедри брали участь у роботах досвідних лісництв ВУПЛ'у і в окремій експедиції ВУПЛ'у щодо вивчення лісів на Україні, в меліоративних роботах щодо зміцнювання пісків, ярів і т. інш. Справоздання надруковано в «Трудах лісової досвідної справи на Україні», «Вісті Х. с.-г. ін-ту».

НАУКОВО-ДОСЛІДЧА КАТЕДРА ЕКОНОМІКИ ТА ОРГАНІЗАЦІЇ СІЛЬСЬКОГО І ЛІСОВОГО ГОСПОДАРСТВА ПРИ ХАРК. С.-Г. ІН-ТІ

Харків, вул. Дзержинського, ч. 100

Засновано р. 1923. Персональний склад: завідувач секції економіки і організації сільського господарства—акад. Левітський В. Ф., завідувач секції землевпорядження (при Харківському геодезичному інституті)—проф. Першін П. Н., завідувач секції економіки і організації лісового господарства—проф. Марченко О. Г.; завідувач підсекції лісової таксації—проф. Шустов Б. О.; дійсні члени: проф. Тумановський С. Н.; проф. Романенко І. О.; проф. Колесніков О. Н.; наукові співробітники: Лободюк С. Ф.; Сосновий С. Н.; Марченко П. Т.; Павлов О. Н.; Ястреб С. В.; аспіранти: Бадан Д. І., Братчик Р. М., Гаврюшенко А. О., Заєць О. Я., Зузик Д. Т., Зінгер Р. І., Івасенко І. Я., Ізмайлова З. С., Корунний В. Ф., Коробка М. А., Костік Т. І., Кондратенко М. І., Крутліков В. О., Таранець М. П., Тюрєв П. Ф., Соловійов С. В., Воробйов П. Н., Князюк К., Ростовцева Н. І., Руденко Ю. М., Богунський Н. Н., Глазков В. Ф., Кошкін К. Н. Катедра працює: коло вивчення ринків України; коло вивчення організації селянського господарства і чинників, що впливають на його продуктивність; коло вивчення селянських сівозмін. Катедра перебуває під орудою Укрнауки. Річний бюджет—2.000—3.000 карб. окріж коштів, що надсилають ті чи інші організації на провадження спеціальних наукових досліджувань.

Експедиційні досліджування катедра провадила в галузі економіки махорки та сояшника—в справі землевпорядження на Шепетівщині, Одещині, Чернігівщині та Харківщині (з доручення й за кошти НКЗему).

Наукові праці катедри друкується в різних спеціальних виданнях (ВУАН і ін.) і в журналах: «Вісті с.-г. інституту», «Вісник с.-г. науки та досвідної справи», «Лісовод».

НАУКОВО-ДОСЛІДНА КАТЕДРА БІОЛОГІЇ С.-Г. РОСЛИН

Київ, Брест-Литовське шосе, ч. 39, С.-г. інститут

Керівник катедри ак. Вотчал Є. Ф., наукові співробітники: Табецький О. О., Толмачов І. М. Під орудою Укрнауки НКОС'у. Досліджування в галузі фізіології с.-г. лісових рослин та їхня анатомія. Вивчення асиміляції, транспірації, температури рослин, електрофізіології дерева й ін. Відділи: 1) С.-г. рослини. 2) лісових дерев (при Боярьській лісовій досвідній станції. Катедра надрукувала низку праць у спеціальних журналах («Польова фізіологія», «Распространение воздушного давления по стволу березы» і ін.).

КОМІСІЯ ВИВЧЕННЯ ПІДСОЧКИ ТА ЇЇ ВПЛИВУ НА ДЕРЕВО. ПРИ КАТЕДРІ БІОЛОГІЇ СІЛЬСЬКО-ГОСПОДАРСЬК. РОСЛИН

Київ, ВУАН, Підсочна Комісія

Існує при 2-му Відділові ВУАН з 1927 року. Склад: Голова—акад. Е. П. Вотчал. Члени: акад. К. К. Симіньський, акад. В. Г. Шапошников, акад. В. І. Липський, проф. Д. І. Товстоліс, проф. Є. В. Олексів, проф. Табенцький, проф. Ю. А. Рейхардт (Москва), проф. І. О. Яхонтов (Харків), Ляборант—А. Н. Савенков, А. С. Мельник. Вч. лісовод—І. І. Воренко (Алтай). Вч. лісовод—О. Ф. Дробницька. Співробітники: низка інструкторів підсочних промислів України та Союзу.

Завдання Комісії—вивчення теорії та практики різних гатунків підсочки (терпентинова справа, кавчукова справа, цукрова справа (клен, береза), та інших засобів використання дерева. Сприяння розвитку цих галузей промисловости.

Досягнення: 1) складено та надруковано в журналі «Лісове господарство» першого проєкта регламенту для нормування терпентинових промислів в Союзі, 2) проваляться роботи на теми: а) вплив підсочки на біжучий приріст сосни, б) вплив підсочки на анатомічну будову деревини та на кількість смольових ходів у сосни, в) вплив підсочки на механічні властивості деревини сосни.

КОМІСІЯ ВИВЧЕННЯ СОРТІВ ТА УМОВ ВРОЖАЮ ПРИ КАТЕДРІ БІОЛОГІЇ СІЛЬСЬКО-ГОСПОД. РОСЛИН

Київ, ВУАН, Сортова та врожайна Комісія

Існує при 2-му Відділі ВУАН з 1928 року. Склад: Голова—акад. Е. П. Вотчал. Члени: проф. В. В. Колкунов, проф. М. К. Малиуцький, проф. А. М. Льовшин, проф. А. А. Табенцький. Асистент—А. А. Іванов. Агроном селекціонер—Б. Н. Лебединський. Співробітники-агрономи з селекційних станцій—(Гудвіл, Войткевич та інші).

Завдання Комісії—вивчення сортів сільсько-господарських рослин України та умов неврожаю та врожаю. Сприяння та наукова допомога агрономічним колам в справах сорта та врожаю.

НАУКОВО-ДОСЛІДЧА КАТЕДРА С.-Г. ЕКОНОМІКИ

Київ, Брест-Литовське шосе, 39, К. с.-г. інститут

Склад катедри: дійсні члени проф. Веселовський С. Ф., проф. Городецький С., проф. Короткевич М., проф. Попов О., проф. Шиманович; наукові співробітники: Шумило Г., Купшаренко М., Іванов В., Шкляров Н. і Постерня-Міховський. Катедра перебуває під орудою Упрнауки. Досліджування в галузі сільсько-господарської економіки.

НАУКОВО-ДОСЛІДЧА КАТЕДРА ҐРУНТОЗНАВСТВА ПРИ ХАРК. С.-Г. ІН-ТІ

Харків, вул. Держинського, 100

Існує з 1924 р. у складі 3-х секцій: 1) динаміки ґрунтів, 2) географії та морфології ґрунтів і 3) геоботаніки. Склад катедри: проф. (Соколовський О. Н.—(завідувач катедри і керівник секції динаміки ґрунтів), (секції географії та морфології—керівник вакансія), проф. Віленський Д. Г.—(керівник секції геоботаніки), дійсні члени—проф. Левченко Ф. І. Наукові співробітники: Лавренко Є. М., Муравлянський С. Н., Шостенко Н. О., аспіранти: Вернандер Н. Б., Крупський Н. К., Под'яконов Н. Н., Конаков Н. К., Таранець Г. П., Божко К. С., Ковалев К. П., Можейко О. М., Лупський П. І., Грінченко О. М., Грінь Г. С., Сидері Д. І., Колесніков Н. В. Катедра перебуває під орудою Укнауки; фінансується коштом Держбюджету. Бюджет на 1928-29 р.—23.000 карб. Катедра має лабораторію, музей, до зібрані колекції ґрунтів України, Туркестану, Заволжя й ін. районів СРСР, а також бібліотеку спеціальної літератури (біля 1000 назов). Головні роботи: дослідження ґрунтів державного заповідника «Асканія Нова», дослідження колоїдів ґрунту, вбиральної здатності ґрунту, насиченості ґрунтів, досліджування ґрунтів нижньої частини долини р. Самари у зв'язку з проблемою Дніпробуду; геоботанічне досліджування 3-х солонцюватих районів України; досліджування анатомічних властивостей і умов проростання деяких галофітів і псамофітів; досліджування солончаків та солонців Мелітопільщини, досліджування процесу створення структури в чорноземі; геоботанічні досліджування Донбасу й низка інших робіт. Співробітники катедри брали участь в експедиціях НКЗем'у в справі досліджування Олешківських пісків, в експедиціях по туюнових районах України, в експедиціях на р. Самару і т. інш.

На наступне п'ятиріччя катедра намічає, крім чисто дослідницьких, також низку робіт, що мають зв'язок із землевпорядкуванням, районуванням Республіки, зрошуванням на півдні України, а також у зв'язку з меліорацією заболочених просторів. У галузі вивчення динаміки ґрунтів накреслено заболотити ряд опорних пунктів, які повинні дати матеріал для порівняльного пізнання процесів, що протікають в ґрунті. В галузі геоботаніки намічається—продовжити вивчення галофітів і псамофітів, а також вивчення динаміки рослинного покриву цилінрих степів. Праці катедра друкує у «Пути сельс. хоз-ва», «Вістях Хар. с.-г. ін-ту», «Почвоведение», «Internationale Mitteilungen für Bodenkunde», «Вісн. С.-Г. Науки», Proceedings of the 1-st. International Congress of soil Science 1927, «Вісн. Природознавства».

Зараз друкується трудя н.-д. катедри ґрунтознавства т. І—Лабораторні дослідження й т. II—Наслідки досліджень солонців Мелітопільщини.

Катедра разом із секцією ґрунтознавства с.-г. Наук Ком-ту видала збірник доповідів для міжнародного конгресу у Вашингтоні, де брали персональну участь частина членів катедри.

КАТЕДРА ҐРУНТОЗНАВСТВА КИЇВСЬКОГО СІЛЬ-ГОСП. ІНСТИТУТУ

Київ, Брест-Литовське шосе, 31, буд. Політехнічного інституту

Засновано р. 1923. Завідувач катедри проф. Левченко Ф. І., викладач Годлін М. М. Катедра перебуває під орудою Київ. с.-г. інституту, як навчально-допомічна установа. Головні роботи, що виконано: досліджування земельних фондів Цукротресту щодо ґрунту на Волині й на Поділлі; досліджування лукових і болотяних ґрунтів за завданням Меліовідділу НКЗему; складено 3-хверстові ґрунтові мапи Шепетівської й Волинської округ. Звіти друкувалися в «Грудах селекционных и опытных станций» (Цукротрест і НКЗ).

КАТЕДРА ЗАГАЛЬНОЇ ЗООТЕХНІЇ ТА С.-Г. ТВАРИННОЇ ТЕХНОЛОГІЇ ПРИ С.-Г. ІНСТИТУТІ В КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКОМУ

Засновано р. 1919. Керівник—Мельник О. С. Катедру фінансує науково-дослідча катедра сільського господарства, природи та культури. Теми робіт: вивчення продуктивної цінності пашні, вивчення диких тварин східної Європи, неолітичних південно-східної Європи: празур і зубр. Наукові праці публікувалися в журналі: «Zeitschrift für Thierzüchtung» та ін.

УКРАЇНСЬКА СТАНЦІЯ ВСЕСОЮЗНОГО ІНСТИТУТУ ПРИКЛАДНОЇ БОТАНІКИ І НОВИХ КУЛЬТУР

Валки, Харківської округи

Засновано р. 1926. До складу станції входять: 1) відділ польових культур, 2) відділ садівництва та городництва, 3) відділ натуралізації лісових і паркових деревних порід. Завідувач станції—проф. Кулешов М. Н., заступник—Бордаков Л. П., наукові співробітники: Цюпа М. Г., Чернявський А. С., Дронкін І. Ф., Болотов С. Н., Федотов С., Савронь В. І. Іванов А. І., Гудзенко І. В., Фриденталь, Палуліна З. Н. і Бережанова К. Т.

Станція перебуває під орудою В. І. П. Б. при РНК СРСР. Бюджет станції на 1927-28 р.—83.700 карб.

Основне завдання станції за минулих років та й в наступних п'ятиріччі—притягування до досліджувань і ботаніко-агрономічних вивчань якнайрізноманітніших культур і сортів з метою виділити з світових багатств форми, що могли б дати практичний і селекційний інтерес для природньо-історичних умов УСРР. Завдання це по-

пирюється на всі відділи, що працюють на станції. Перспективний плян станції надруковано у загальному пляні Всесоюзного інституту прикладної ботаніки на п'ятиріччя. (Ленінград, 1928 р.). Свої праці станція друкує насамперед в «Трудах Всесоюзного Інститута прикладної ботаніки» і в журналі «Опытное дело» НКЗ УСРР.

НАУКОВО-ДОСЛІДЧИЙ ПУНКТ УКРАЇНСЬКОГО ІНСТИТУТУ ПРИКЛАДНОЇ БОТАНІКИ ПРИ ЛУГАНСЬКИМ С.-Г. ТЕХНІКУМІ

Луганське, с.-г. технікум ім. проф. К. А. Теміряєва

Пункт існує з 1928 р., коштом інституту. Наукових співробітників 4: Рижутін Н. Д.—(ботанік), Гребенева С. І.—(ботанік), Кравченко С. К.—(агроном) і Луцький П. І.—(геолог).

Наукові співробітники в роботі своїй використовують учбові кабінети і лабораторії технікуму.

Плян робіт передбачає науково-дослідчі роботи з таких розділів: фіто-соціологія, систематика і географія культурних рослин Донбасу.

ЕНТОМОФІТОПАТОЛОГІЧНИЙ ПУНКТ ПРИ ВІННИЦЬКИМ НАСІННЬОВИМ ЗАВОДІ ЦУКРОТРЕСТУ

Вінниця, Немирівське шосе

Існує з 1924 р. Має 2 відділи: ентомології та фітопатології; з адміністративного боку з'являється відділом Вінницького насіннєвого заводу, з організаційного ж боку—це один з семи таких пунктів, що складають ентомофітопатологічну організацію Цукротресту.

Склад наукових співробітників: а) ентомології—Любомудров І. С. (завідувач), Боголепова Л., Білозор М. П.; б) фітопатолог—Берисевич Г. Ф. Кошти дає Цукротрест.

Завдання—вивчання шкідників і хвороб цукрових рослин і способів боротьби проти них (насамперед, щодо цукрового буряка і насіння його), а також ентомофітопатологічний контроль насіннєвого матеріалу.

Наслідки праці друкуються в «Бюлетенях сортового семенного управління Сахаротреста».

КИЇВСЬКА ФІЛІЯ ЗЕМЛЕВПОРЯДЧОЇ СЕКЦІЇ НАУКОВО-ДОСЛІДЧОЇ КАТЕДРИ С.-Г. ЕКОНОМІКИ ПРИ КИЇВСЬКИМ МЕЛІОРАТИВНИМ ЗЕМЛЕВПОРЯДЧИМ ПОЛІТЕХНІКУМІ

Київ, Рейтерська вул., ч. 37

Засновано р. 1927. Персональний склад: проф. Сташевський Є. Д. (історик-економіст), Рудін В. Д. (землевпорядник-геодезист), Маркевич (землевпорядник-економіст), Тіхоміров О. М. (землевпорядник-юрист).

Філія перебуває під орудою Упрнауки. Існує на кошти, що надходять за виконання спеціальних досліджень. Роботу свою філія тільки що розпочала; гадає працювати коло вивчення ефекту селянського землевпорядження в районах цукрової промисловости. Брала участь в економічно-землевпорядчій досліджуванні дачі села Баришпіль. За участю філії видано: «Записки Київського землевпорядчого технікуму».

ЦЕНТРАЛЬНА АГРО-ТЕХНІЧНА ЛЯБОРАТОРІЯ

Київ, вул. Леніна, 46

Засновано р. 1928 через зреформування Київської контрольно-хімічної лябораторії. Має 2 відділи: 1) відділ угноєнь з підвідділами (досліджування сировини), б) технологічним (переробка сировини), в) досвідно-агрономічним (вживання угноєнь), 2) відділ ґрунтовий з підвідділами: а) територіяльних досліджувань та морфології, б) динаміки і в) мікробіології. Затальна для обох відділів—хімічна лябораторія.

Директор—проф. Дущечкін О. І.—(агрохімік), наукові співробітники: проф. Махов Г. Г.—(ґрунтознавець); геології: Виржиківський Р. Р. і Попов Л. В.; ґрунтознавці: Левенгавіт А. І., Черфанов О. П., Кавалерідзе В. П., Канівець І. І., проф. Левченко Ф. І.; агроном-досвідник—Левітський Н. О., мікробіолог—Левантовська Б. М.; агроном-хімік—Рожественський; агроном—Вишинський А. М., агрохімік Гірко П. А., хіміки: Манзон Е. Д., Цеслінська Є. П., Бутовська В. А., Попова А. О., Яковенко М. Я.

Центральна агрономічна лябораторія перебуває під орудою Наркомзему УСРР. Року 1928 лябораторія одержала від НКЗем'у—63.000 карб. та від Окргземвідділів—близько 15.000 карб.; на 1928-1929 р. за держбюджетом—85.000 карб. та крім того за територіяльні досліджування ґрунтів кошти від ОЗО згідно договорів лябораторії з ним.

Завдання лябораторії (майбутнього Українського інституту угноєнь)—досліджування мінеральної й іншої сировини для цілей удобрення; вишукування нових видів угноєнь; вишукування способів переробки сировини; вивчення метод аналізу угноєнь і контроль їх; вияснювання значень різних видів угноєнь за різних природних умов, та крім того ґрунтові територіяльні досліджування по Україні і ґрунтові досліджування діляниць гуртових (колективних) дослідів.

Лябораторія виконала такі роботи: 1) досліджування покладів фосфоритів у деяких районах Поділля—разом із геолкомом; 2) досліджено ґрунти Сталінської, Маріупільської та Проскурівської округ; 3) відбуто експедицію в район Дніпробуду для вивчення ґрунтів; 4) експедицію в справі вивчення солончаків на Полтав-

щині; 5) досліджено ґрунти колективних дослідів із угноєннями в Харківській, Київській та почасти й в східно-степових країнах; 6) досліджено ґрунти Малогагорівської досвідної станції городницького відділу Харківської краєвої досвідної станції, Вознесенської досвідної станції; 7) розпочато досліджування питання про переведення фосфоритів у розчинний стан через: а) компостування з торфом, б) обробку лугуватими солями й легкими кислотами, в) стоплювання з глауконітовими пісками й т. інш.; 8) вивчалася за згодою Махортресту вплив угноєнь на врожай і якість махорки. Матеріали досліджування ґрунтів України публікуються в «Матеріалах для дослідження ґрунтів України» (1927, 1928).

АГРОЛЯБОРАТОРІЯ КИЇВСЬКОГО ІНСТИТУТУ НАРОДНОЇ ОСВІТИ

Київ, вул. Короленка, ч. 58

Існує з 1925 року. Завідувач лабораторії—Москвічов С. М. Лабораторія перебуває під орудою КІНО. Лабораторія розроблювала питання: про чутливість типових українських ґрунтів до придачі фосфорово-кислих добрив і причина цієї чутливості; про форми фосфорової кислоти в українських ґрунтах у залежності від типу ґрунтоутворення. Надалі намічається розробка питань про агрономічні властивості українських ґрунтів. Завідувач лабораторії брав участь в експедиції досліджування меліоронду НКЗ на півдні України. Справоздання опубліковано в журналі «Сільсько-господарська доповідна справа», «Записки Київського інституту Народної освіти» і т. інш.

ЛЯБОРАТОРІЯ ГУМАНСЬКОГО С.-Г. ТЕХНІКУМУ

Гумань

Засновано р. 1922 (як школа садівництва—р. 1854, як середня школа садівництва й хліборобства—р. 1877). Персональний склад: проф. Софронів М. Є.—(городництво й садове насіннознавство), проф. Рудченко С. К. (приватне хліборобство), проф. Волошук А. С.—загальне садівництво і садова досвідна справа), проф. Дущекін О. І.—(грунтознавство), проф. Шершевський Б. Н.—(загальна хемія та якісна аналіза) і 12 викладачів (технічні виконавці дослідних робіт—студенти-ляборанти).

Теми робіт: вивчення флори на Уманщині; вивчення біології городніх рослин; хемічна стимуляція с.-г. рослин; догляд за морозотривалістю лісових та декоративних деревинних порід; досліді озимих засівів квіткових рослин; досліджування можливості перенесення зарази на флатчиденцю від бджіл шовковикові; переведено